

Газета Тернопільської районної ради

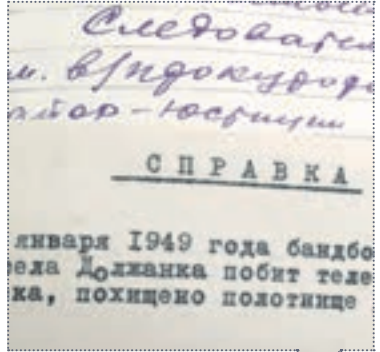
Подільське СЛОВО

№15 (5274) П'ятниця, 13 квітня 2018 року

16 сторінок

Усе, що потрібно
знати про пенсію **5**

З архівів СБУ.
Диверсійні й
каральні акції
в Довжанці **6-7**

Добрі справи
учнів Великогли-
бочецької школи **9**

Підкормка пло-
дових навесні **14**

Новачки у
«Агрон-ОТГ» **15**

Традиції

Учасники акції з військовими 44-ї
окремої артилерійської бригади

Пасхальні кошики, сформовані
учнями шкіл Тернопільського
району та освячені напередодні
світлого свята Господнього
Воскресіння, школярі разом із
представниками влади району
передали військовослужбовцям.

Великодні смаколики, приправлені любов'ю

Акцію організувала Тернопільська районна
державна адміністрація спільно з відділом осві-
ти. Дітям, які долучилися до патріотичної ініціа-
тиви, вручили подяки.

— Вітаю всіх із Великоднем — величним
світлим святом, яке сповнює наші душі хри-
стіянськими цінностями. Важливо, щоб наші
військовослужбовці відчували підтримку від
дітей, адже вони — майбутнє України, за них,
насамперед, стоять на передовій наші солдати.
Дякуємо учнівським колективам та педагогам,
які підтримали акцію. Ви не просто даруєте
великодні набори воїнам, а вкладаєте частинку
своєї доброти, чуйності та тепла», — **наго-
ловив** голова Тернопільської РДА Олександр
Похилій.

Спочатку із гостинцями завітали до
44-ї окремої артилерійської бригади.
Військові радо зустріли маленьких
гостей та дякували за увагу.

— Відрадно, що до благодійної акції «Вели-
кодній кошик на передову» долучилися всі 33
освітні навчальні заклади району. Учнівські й
педагогічні колективи вклали всю свою любов,
аби смаколики припали до душі тим, хто боро-

нить Україну, — **сказав** голова Тернопільської
районної ради Андрій Галайко. — Така ініціа-
тива — добра нагода подякувати бійцям за їхній
героїзм, мужність і патріотизм, адже Господь
каже, що немає більшої любові, ніж віддати своє
життя. І ми всі дякуємо нашим солдатам за служ-
бу й захист Вітчизни, віримо, що перемога — за
Україною!

Як зазначили представники шкіл Тернопіль-
ського району, дітям ще змалечку прищеплю-
ють, що вміст кошиків — це не просто продук-
ти, а доброта й любов, а Великодень є символом
життя, надії та Воскресіння.

Воїни Національної гвардії

Інша частина зібраної провізії переда-
на до військової частини Національ-
ної гвардії, що дислокується у місті
Тернопіль.

Діти власноруч оздоблювали паски, розма-
лювали пряники, писали бійцям листівки. Кож-
на паска, кожен смаколик приправлені щирою
любов'ю та турботою.

— Ми зібрали для військових гостинці, бо не
всі з них зможуть відсвяткувати Пасху із сім'єю.
У кошики поклали великодні смаколики, влас-
норуч виготовлені пряники, а також листівки.
Хочемо, щоб бійці відчули нашу увагу, — поді-
лилася учениця Великоберезовицької ЗОШ І-ІІІ
ступенів Діана.

**Важливість підтримки патріотичних ініці-
атив зауважив і керівник секретаріату Тер-**

нопільської територіальної організації партії
«Блок Петра Порошенка «Солідарність»
Володимир Дзудило.

— Такі акції та заходи піднімають дух наших
воїнів, які захищають територіальну цілісність
України. Ці паски та подарунки мають позитивну
енергетику, сподіваємося, вони подарують сол-
датам лише приємні емоції. Я вірю в те, що любов,
з якою дітлахи складали ці кошики, передається
бійцям і вони з іще більшою наснагою будуть за-
хищати кордони нашої держави, — додав він.
Лілія КУЛЕНИЧ.

Якість, яка не підведе

46027 м. Тернопіль,
вул. С. Будного, 4а
тел/факс: +38 (0352) 25 44 35,
25 37 59

www.lan.com.ua
e-mail: office@lanclaas.com.ua

Вибір - мега,
ціни - люкс!

МЕГА ЛЮКС

- телевізори
- холодильники
- морозильники
- пральні машини
- газові та електропечі
- інша побутова техніка

ЦИФРОВА ТА КОМП'ЮТЕРНА ТЕХНІКА

вул. Тарнавського, 19,
тел.: (0352) 44-40-40, (067) 351 0 351
www.megalux.pro

НАСІННЯ

багаторічних трав, конюшини, люцерни,
буркуну, кукурудзи, кормових бур'яків,
сидеральних та медоносних культур

СУМІШІ
трав'яні для пасовищ
та сінокосів,
газонні усіх видів

Низькі ціни!

Знижки
для гуртових
покупців!

ПП «Тернопільнасія». с. Івачів Долішній, вул. Бригадна, 2/6
тел. (0352) 29-61-96, 29-61-41, 067 909-01-90, 067 742-19-34,
097 299-39-99, 050 377-24-84. e-mail: nasin76@ukr.net

Офіційне

Петро Порошенко: «Ми рішуче здійснюємо реформи, аби значно покращити інвестиційний клімат»

На цьому в інтерв'ю німецькій діловій газеті Handelsblatt наголосив Президент України. «Але оцінці Світового банку можна довіряти більше, ніж моїм словам, — зауважив Глава держави. — У його рейтингу Doing Business Україна піднялася з 137 позиції, на якій була до мого приходу до влади у 2013 році, на 76-ту. Такої динаміки не продемонструвала жодна країна. І ми робимо все можливе, аби найближчим часом опинитися у першій п'ятдесятці».

За словами Петра Порошенка, в Україні здійснили ґрунтовне реформування податкової галузі, забезпечили реформу в освітній, медичній та пенсійній сфері, а також переформатували енергетичний сектор у частині держзамовлення і приватизації, провели революційну реформу банківської сфери.

«Все це – дуже непопулярні, втім конче потрібні кроки», — зазначив Президент. Він додав, що, за підсумками конкурсу на отримання мобільними операторами ліцензій на користування

зв'язком 4G, вдалося отримати 8 млрд гривень замість очікуваних 5 млрд грн. «Ми просунулися в питанні децентралізації, адаптували наші ЗСУ до стандартів НАТО, докорінно змінили систему правосуддя, а рішення щодо створення Антикорупційного суду було у першому читанні ухвалено парламентом», — сказав Петро Порошенко. За його словами, найголовніше – це думка інвесторів, тож багато впливових фірм прийшли або повернулися до України.

Зазначимо, що Тернопільська область активно працє у на-

прямку залучення інвестицій та презентує свій потенціал не лише в Україні, а й за кордоном. 24-25 травня у нашому краї відбудеться Міжнародний інвестиційний форум «Тернопільщина Invest-2018», який об'єднає керівництво держави, уряду й центральних органів виконавчої влади України, обласних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, міжнародних організацій, послів і консулів із різних країн світу, потенційних партнерів міжрегіонального співробітництва області та представників бізнесу.

Реформи

Степан БАРНА: «Усі, хто критикував реформу децентралізації, сьогодні можуть переконатися у її дієвості та ефективності»

Розширена урядова нарада «Децентралізація та регіональний розвиток» — це, за словами голови Тернопільської обласної державної адміністрації Степана Барни, хороша нагода для обміну думками та досвідом із колегами з інших регіонів, а також можливість поспілкуватися з Президентом, Прем'єр-міністром та представниками уряду.

Урядова нарада, що відбулася у Вінниці, об'єднала очільників різних міністерств, голів обласних державних адміністрацій, обласних рад та міст, об'єднаних територіальних громад. Відкрили засідання Президент України Петро Порошенко та Прем'єр-міністр Володимир Гройсман. Під час заходу йшлося про успіхи та досягнення адміністративно-територіальної реформи, яка стартувала, нагадаємо, у 2015 році. Також підбили її підсумки й окреслили плани на майбутнє. Степан Барна зазначив, що ця нарада — можливість обговорити спільну стратегію подаль-

шої роботи задля розвитку територій та їх економічного зростання.

«Усі, хто критикував реформу децентралізації, тепер мають нагоду почути, а наголовокніше – наскільки вона дієва та ефективна. Під час наради підбили деякі підсумки, які продемонстрували значні показники руху в напрямку децентралізації. Зокрема, Тернопільська область у 2016 році отримала субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад понад 141,5 млн грн та у 2017 році – 115,5 млн грн. Уряд презентував план-схему розвитку у наступні роки галузей освіти й охорони здоров'я, інфраструктури об'єднаних територіальних громад та процесу формування громад. Також зроблено ще один важливий крок – парламент Закон України №646б, який передбачає добровільне приєднання територіальних громад сіл, селищ до територіальних громад міст обласного значення. Тому активно працюватимемо у цьому напрямку», — наголосив Степан Барна.

Він також зауважив, що тепер Тернопільщина рухається в напрямку укрупнення територіальних громад. Адже важлива не їх кількість, а якість та фінансова спроможність.

Майже 5 тисяч жителів уже підписали декларації із сімейними лікарями Тернопільщини

3 2 квітня в Україні стартувала кампанія з підписання декларацій про вибір лікарів із надання первинної медичної допомоги «Лікар для кожної сім'ї». З цієї нагоди голова Тернопільської ОДА Степан Барна зустрівся з журналістами й поінформував про основні меседжі медичної реформи та розповів покроково, як обрати сімейного лікаря та підписати з ним декларацію.

За словами очільника краю, на сьогодні наявна мережа первинної ланки області налічує 22 центри первинної медико-санітарної допомоги, сімейної медичної практики, сімейної медицини та 734 фельдшерсько-акушерських та фельдшерських пунктів. В області сплановано оптимальну мережу закладів охорони здоров'я, що забезпечують медичне обслуговування населення у сільській місцевості. До цієї мережі, як зазначив Степан Барна, ввійшло 17 районних центрів первинної допомоги; 178 амбулаторій загальної практики —

сімейної медицини, в тому числі: 76 амбулаторій групової практики та 102 амбулаторії монопрактики.

«В області первинну медичну допомогу надають 547 лікарів (сімейні лікарі, терапевти, педіатри). Обрати свого лікаря — означає підписати декларацію із сімейним лікарем або терапевтом чи педіатром. Декларація — це форма заяви. Ви повідомляєте, що обрали саме цього лікаря й цей заклад. Тоді з липня гроші з ваших податків підуть до лікаря, якому ви довірили своє здоров'я. Обрати лікаря можна у будь-якому закладі,

незалежно від місця прописки», — наголосив Степан Барна.

«Заклад, де можна підписати декларацію, впізнаєте за наліпкою», — так розміщено на вхідних дверях, — зауважив Степан Барна. — Станом на 12 год. 11.04.2018 р. в системі «Електронне здоров'я» зареєстровано 28 медичних закладів Тернопільської області (ЦПМДС, поліклінік, лікарень), 161 лікар та підписано майже 5 тисяч декларацій з лікарями, яку надають первинну медичну допомогу».

Актуально

Уряд спрямовує рекордні кошти на ремонт місцевих доріг

11,5 мільярдів гривень субвенцій з державного бюджету на ремонт та утримання доріг місцевого значення отримують цього року обласні державні адміністрації.

Це — рекордна для України сума, яка буде адресно спрямована на дороги місцевого значення. Розподіл субвенцій відповідає протяжності доріг місцевого значення в областях. Субвенція в обласний бюджет Тернопільської області становитиме 315 105,7 грн, повідомляють в облдержадміністрації. Для порівняння, на ремонт доріг у Львівській області спрямують 583 215,0, а у Хмельницькій — 456 533,5, у Івано-Франківській — 278 907,1 грн, Закарпатській — 218 740,3 грн.

Окрім цього, обласні державні адміністрації можуть спрямовувати на ремонт та утримання доріг місцевого значення додаткові кошти із обласного бюджету.

Нагадаємо, у 2017 році в Україні відремонтували найбільшу кількість доріг за останні 5 років — 2,1 тис. км доріг. Для порівняння, у 2014 році було відремонтовано тільки 102 км. Цього року уряд збільшив фінансування на ремонт і будівництво доріг — до 47 млрд грн.

На часі

Урядова перевірка безпеки громадських закладів:

15 тис. порушень, 37 об'єктів треба закрити

Ініційована Прем'єр-міністром України Володимиром Гройсманом перевірка громадських закладів, шкіл, торгових центрів на предмет дотримання норм пожежної безпеки виявила понад 15 тис. порушень. ДСНС буде наповняти на закритті 37 об'єктів через позови до суду.

Під час засідання Кабінету Міністрів України Володимир Гройсман зазначив, що ключове завдання перевірки — не штрафи, а реальна безпека людей. «Ми маємо справу з безвідповідальністю. А нехтування правилами безпеки призводить до жертв. Тож із безладом миритися не збираємося», — заявив Глава уряду.

Присутній на засіданні Кабміну голова Державної служби України з надзвичайних ситуацій Громола Чечоткін відзвітував про результати перевірок громадських місць на відповідність вимогам пожежної безпеки. Наразі перевірку пройшли вже 1 319 об'єктів, серед яких – школи, лікарні, торговельні центри. Виявлено понад 15 тис. порушень. Найгірший стан стосовно виконання рекомендацій у Донецькій, Сумській та Тернопільській областях, де не виконано 60% приписів щодо усунення виявлених порушень правил безпеки. ДСНС буде наповняти на закритті 37 об'єктів через позови до суду.

Володимир Гройсман назвав неприпустимою ситуацію відмови від виконання рекомендацій контролерів. «Усіх, хто не звертатиме увагу на вимоги покращити ситуацію стосовно безпеки людей, ми змусимо навести лад. Я надаю перевагу безпеці громадян. Не випробуйте наші можливості, — сказав Глава уряду, звертаючись до керівників громадських закладів. — Будемо наводити порядок у всій країні».

Пам'ятні дати

День визволення в'язнів
фашистських концтаборів

Щороку, 11 квітня увесь світ відзначає Міжнародний день визволення в'язнів фашистських концтаборів. Цього дня у 1945 році в'язні Бухенвальда підняли повстання проти нацистів та виборили свою свободу.

У березні вказаного року німецьке командування й основна частина охорони втекли з табору перед нагозою бути схопленими американськими військами. Тоді, безпосередньо перед прибуттям американців, на території Бухенвальду (найбільшого концентраційного табору) спалахує збройне повстання, організоване силами самих ув'язнених. Війська в концтаборі Бухенвальде увійшли на американські позиції, порвали вже перебрала на себе контроль над табором смерті.

Всього на території Німеччини й окупованих нею країн діяло більше 14 тисяч концтаборів. За визнанням самих есесівців, в'язень, тривалість життя якого в таборі була менше року, приносив нацистам майже півтори тисячі рейхсмарок прибутку.

За роки Другої світової війни через табори смерті пройшли 18 мільйонів осіб, 5 мільйонів з яких — громадяни колишнього Радянського Союзу.

Значних втрат у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років зазнала Україна. Так, впродовж 103-х тижнів окупованої Києва у Бабиному Яру було розстріляно більше 200 тис. осіб. Серед них були євреї, українці, росіяни, поляки, цигани та представники інших народів. Бабин Яр став однією із найбільших інтернаціональних могилок. У червні 1943 року перестало існувати Львівське гетто, де було страчено 130 тис. осіб.

На території України діяло 180 концтаборів, де було страчено 1366 тис. радянських військовополонених. «Фабрики смерті» діяли в Києві, Львові, Дніпропетровську, Харкові, Кіровограді та інших місцях.

Просимо мешканців Тернопільської області вшанувати молитвою пам'ять всіх жертв нацистських, фашистських та радянських концтаборів.

Пам'ять

Відійшла у вічність легендарна особистість...

О п'ятій годині ранку 11 квітня зупинилося серце одного із найславніших тернополян — Михайла Левицького. Знаний поет, перекладач, художник, засновник і голова першої в Україні крайової організації Народного Руху відійшов у засвіти на 71-му році життя.

Михайло Левицький родом з Львівщини. Він народився 16 березня 1948 року у селі Пукеничі Стрийського району. Член Національних спілок письменників (від 1981) та художників України (від 1996), депутат Тернопільської обласної ради I скликання (1990—1994).

Пан Михайло — автор збірок: «Мамині перепілки», «Світ околиць», «Ранок», «Я завжди був закоханий в дерева», «Сніг горів од снігурів», «Великдень», «Вівторок», «Де ростем, там мусимо цвісти», «Відгомонила золота діброва», «З останньої пелюстки літа», лауреат літературних премій ім. І. Блажкевич, ім. Б. Лепкого. До свого 70-річчя прийшов лише з двома скромними відзнаками — орденом «За мужність» 3-го ступеня та медаллю НСПУ «Почесна відзнака»...

*«Ще осені дорого я заплачу
За білі поля, за найвність і впертість,
Та я не боюсь. Безголов'я лечу.*

Я — сніг, що наважився випасти першим...», — рядки безсмертної поезії Михайла Левицького, у якій весь він — відчайдушний першовідкривач, який не боється, здається, нічого...

В останні роки свого життя він наголошував на тому, що після смерті хоче бути похований у рідному селі, поряд з матір'ю.

Для тернополян він залишиться символом національного Тернопілля, справжнім велетом духу, вірним патріотом та прикладом багатогранної і талановитої особистості. Вічна пам'ять...

Лілія КУЛЕНИЧ.

Час місцевий

500 кг молодого коропа випустили в Івачівську водойму
Громадська райорганізація Українського товариства мисливців і рибалок разом із громадськістю 04.04.2018 р. здійснила черговий етап зариблення Івачівської водойми. За рахунок членських внесків було закуплено та випущено у ставок 500 кілограмів коропа вагою 300-400 гр. Кожен охочий міг прийти і самостійно проконтролювати зариблення. До кінця місяця РО УТМР планує випустити в водойму товстолоба.

Новини | Коротко про актуальне

Петро Порошенко після розгляду всіх пропозицій внесе до Верховної Ради законопроект «Про внесення змін до Закону Указами, відповідно до якого закупівлі як зовнішньої, так і внутрішньої публічних закупівель ProZorro ефективнішою та закритою для корупціонерів низку способів обійти її.
«Головна мета, яку має цей законопроект, — це зберегти всі позитивні напрацювання ProZorro і не дати нікому дискредитувати цю систему», — зазначив Глава держави.

Президент України Петро Порошенко анонсував серійне виробництво ракетних комплексів «Вільха». Про це йдеться на сторінці Глави держави у Фейсбуці.

Нагадаємо, Україна розпочала державні випробування ракетного комплексу «Вільха». За словами секретаря РНБО Олександра Турчинова, випробування проходять у кілька етапів, під час яких тактико-технічні характеристики на відповідність заданим параметрам усім параметрам-технічним характеристикам.

«Завдяки зусиллям усіх, хто працював над цим проектом, ми отримали потужну ракетну зброю, яка за всіма показниками краща за російський аналог «Смерч», — сказав Турчинов.

У Міністерстві економічного розвитку та торгівлі (МЕРТ) опублікували консенсус-прогноз «Україна: перспективи розвитку», де спробували спрогнозувати розвиток української економіки на найближчі роки.

Одним із показників розвитку економіки є мінімальна та середня зарплата по країні. За даними МЕРТ, у 2019 році мінімальна заробітна плата в Україні становитиме 4,6 тисяч гривень. У 2020 році вона зросте до 5,4 тисяч гривень. А у 2021 році досягне позначки в 6,2 тисячі гривень.

Щодо середньої зарплати, то у 2018 році вона сягне позначки у 9,4 тисяч гривень, у 2019 — у 10,68 тисяч гривень. На кінець 2020 року українцям слід очікувати 12,75 тисяч гривень середньої зарплати, а у грудні 2021 року вона повинна досягти позначки 14,49 тисяч гривень.

Практика фальшування результатів виборів має відійти у минуле. За такі дії потрібно встановлювати жорстку відповідальність, заявив Прем'єр-міністр Володимир Гройсман. Він повідомив, що уряд напрацював спеціальний законопроект і передав до Верховної Ради. «В Україні має бути чітке розуміння: ті, хто намагаються фальшувати, скуповувати голоси, будуть нести відповідальність», — сказав Глава уряду.

Від безробітних випускників вишів Центри зайнятості вимагатимуть менше документів. Кабінет Міністрів на засіданні ухвалив постанову «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», якою узгодив нормативно-правові акти з питань зайнятості населення з вимогами Закону України «Про освіту». Відтепер випускники закладів вищої освіти, які навчалися за державним замовленням і звернулися до Центру зайнятості протягом одного року з дня закінчення навчання, не повинні подавати направлення на роботу або довідку про надання можливості самостійного працевлаштування. Також розширено перелік установ Державної служби зайнятості, які можуть видавати ваучери для підтримання конкурентоспроможності осіб на ринку праці.

Ціни на газ в Україні у 2018 році можуть зрости на 18%, у 2019-му — на 20%, у 2020-му — на 20% і в 2021-му — на 20%. Про це йдеться в експертному консенсус-прогнозі Міністерства економічного розвитку та торгівлі, опублікованому на сайті відомства. Ціни на розгачу воду і опалення 2018 року можуть зрости на 20%, 2019 року — на 10%, 2020 року — на 11%, 2021 року — на 20%. Ціни на електроенергію в Україні 2018 року можуть зрости на 20%, 2019 року — на 22,5%, 2020 року — на 15%, 2021 року — на 12,5%.

11 квітня Укрзалізниця знову відкрила продаж квитків на поїзди південного та західного напрямків, окрім сполучення Львів — Маріуполь. Причиною напруження курсування деяких поїздів останнім часом ПАТ «Укрзалізниця» пояснило тим, що відбувалося корегування графіка руху деяких поїздів через колійні роботи. Щодо напрямку Львів — Маріуполь, то це сполучення обіцяють відкрити вже найближчими днями.

В Україні дні з 28 квітня до 1 травня і 9-те травня будуть вихідними. Відповідно до розпорядження Кабінету, рекомендується зробити вихідним понеділок, 30 квітня, а відпрацювати замість нього в суботу, 5 травня.

Згідно з Кодексом законів про працю України, яким встановлені святкові і неробочі дні в Україні, у травні українці не працюють 1 травня — День праці, 9 травня — День Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. Крім того, цього року релігійне свято Трійця припадає на вівторок, 27 травня, відповідно, наступний день — 28 травня — буде вихідним.

За даними Головного управління статистики у Тернопільській області чисельність наявного населення в Тернопільському районі, за оцінкою, на 1 лютого 2018 р., становила 67076 осіб, у т.ч. у міських поселеннях — 11684 особи та сільській місцевості — 55392 особи. Упродовж січня 2018 р. чисельність населення зменшилася на 17 осіб.

8 квітня у Тернополі стартував навігаційний сезон на Тернопільському ставі. Як повідомили в спільноті «Транспорт Тернополя», наразі працює один теплохід — «Капітан Парій». Інший — «Герой Танцоров» — вийде ближче до літа. Вартість прогулянки наразі незмінна — 25 гривень з дорослого та 10 гривень з дитини.

Інформує служба «101»

Пожежна небезпека в природних екосистемах

Із настанням теплого періоду та встановленням сухої весняної погоди мешканці краю розпочинають прибирання присадибних ділянок, спалюють минулорічне опале листя та інші рослинні залишки, а пожежо-рятувальні підрозділи все частіше виїжджають і ліквідовують пожежі в природних екосистемах, спричинені необережним поводженням з вогнем та недбалістю й легковажністю громадян.

Тернопільський РВ управління ДСНС України у Тернопільській області звертає вашу увагу на те, що щорічно пожежі в природних екосистемах завдають значної шкоди державі і, передусім, навколишньому середовищу, можуть знищити будівлі, лінії електромереж, газо- і нафтопроводи, лісові насадження. Крім того, слід зазначити, що вогонь спалює не лише сухостій, а й насіння і коріння живих рослин, пошкоджує нижні частини дерев і кущів, руйнує родючий шар, спричиняє загибель ґрунтоутворювальних організмів.

Вкотре нагадуємо, що за випалювання опалого листя, луків, пасовищ, стерні, ділянок із степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю або її залишків і за знищення або пошкодження об'єктів природної спадщини адміністрація кримінально відповідальна.

Дорогі криміналісти! Зрозумійте! В час, коли пожежний підрозділ буде ліквідувати кимось недбало запалене сміття чи суху рослинність, хтось може потрапити в біду і йому буде потрібна наша допомога.

У разі виникнення пожежі та інших надзвичайних подій, телефонуйте на «101» — номер виклику служби порятунку.

Тернопільський РВ управління ДСНС України у Тернопільській області

Інформує управління фітосанітарної безпеки

Пестициди — запорука високих урожаїв

Не секрет, що сьогодні відомо багато засобів для одержання високих урожаїв сільськогосподарських культур. Хочеться зупинитися на одному із найефективніших. Це — пестициди — хімічні речовини, які здатні захистити рослини від шкідників і хвороб.

Проте існує небезпека придбати та застосувати підроблений чи фальсифікований засіб захисту рослин, який, незалежно від того, чи є він справді пестицидом, може завдати шкоди рослинам та здоров'ю людини. Купуйте засоби захисту рослин лише в офіційних дистрибуторів, звертайте увагу на наявність захисних елементів на упакуванні, як голограми, захисні плівки, номер партії, спеціальні позначки. Звертайте особливу увагу на тару, в яку розфасовано засоби захисту рослин (дата виробництва тари, канистри, що зазначена на дні упакування, не може бути пізнішою за дату виробництва препарату). Купуйте засоби захисту рослин у спеціалізованих магазинах.

Звертаємо увагу на те, що всі особи, які працюють із засобами захисту рослин, згідно з вимогами законодавства, мають пройти медогляд та мати допуск на право здійснення роботи з пестицидами й агрохімікатами.

М. Г. КАСІЯН, провідний фахівець-агроном ДУ «Тернопільська обласна фітосанітарна лабораторія»

Г. В. РУСНАК, головний спеціаліст відділу карантину рослин.

Правова допомога

Як подати запит в місцеву прокуратуру

Перехідними положеннями Закону України «Про прокуратуру» передбачено, що з 15 грудня 2015 року в системі прокуратури України діють місцеві прокуратури, які діють в межах території, визначеної в Законі, в Тернопільській області є Кременецька, Тернопільська, Тернопільська та Чортківська місцеві прокуратури.

Повноваження Тернопільської місцевої прокуратури, визначені місцевим законодавством, виконуються на території міста Тернополя, Зборівського та Тернопільського районів.

Особистий прийом запитувачів інформації громадян керівників місцевої прокуратури та її працівників проводять згідно з графіком, затвердженим її керівником, один із примірників якого розміщений на відомому місці

1-го поверху приміщення місцевої прокуратури.

Відповідно до вимог статті 19 Закону України «Про доступ до публічної інформації» **подавати на вибір запитувача в усній, письмовій чи іншій формі** (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою). Запит може бути індивідуальним або колективним. Письмовий запит можна подавати в довільній формі.

Запити на інформацію подаються на:

- тел./факс: 0352 52 13 63;
- адресу електронної пошти: public_tern@oblproc.gov.te.ua
- за адресою: Тернопільська місцева прокуратура – 46000, Тернопільська область, м. Тернопіль, бульвар Шевченка, 7.

Служба зайнятості

На ринку праці Тернопільського району

Всього за січень-березень 2018 року Тернопільський міськрайонний центр зайнятості отримав інформацію про наявність 893 вільних робочих місць та вакантних посад від 171 підприємства. **На 1 квітня 2018 року від 46 підприємств, установ та організацій, які юридично зареєстровані у Тернопільському районі, надійшла інформація про наявність 107 вільних робочих місць та вакантних посад**, у тому числі потреби для замощення посади службовців — 23 місця; для працевлаштування осіб з обмеженими фізичними можливостями — 13 вакансій.

Найбільший попит у місті Тернопіль та Тернопільському районі мали вакансії: спеціалістів — бухгалтерів, менеджерів, медсестер, економістів, торгових представників, інженерів, листоноші, ка-

сири; робітників — водії, продавці, трактористи, слюсарі, швачки, охоронники, кухарі, кондуктори, водії тролейбуса, перукарі, будівельники; вакансії, які не потребують спеціальної підготовки, — підсобники, вантажники, прибиральники.

Чисельність незайнятого населення серед жителів Тернопільського району, які перебували на обліку в Центрі зайнятості, протягом 1 кварталу 2018 року, з урахуванням зареєстрованих на початок року, становить 650 чол. За сприяння Центру зайнятості вдалося працевлаштувати 221 особу.

Центр зайнятості працевлаштовує демобілізованих учасників АТО

У січні-березні 2018 року в Тернопільському міськрайонному центрі зайнятості в пошуках роботи на обліку перебували 22 військовослужбовці, які проживають у Тернопільському районі і брали участь у проведенні антитерористичної операції. З початку 2018 року в однієї з них вдалося знайти роботу, в тому числі 1 чол. отримав одноразову допомогу, для організації підприємницької діяльності, 1 військовослужбовець з інвалідністю залучений до тимчасових робіт.

Станом на 01 квітня 2018 року на обліку у Центрі зайнятості перебувають 16 військовослужбовців, які брали участь у проведенні антитерористичної операції, звільнених з військової служби, котрі проживають в Тернопільському районі й потребують соціального захисту. З них статус безробітних мають 9 осіб, отримують виплати з безробіття 6 чоловік. Проводиться відповідна робота щодо їх працевлаштування.

Податкова консультує

Викупили раніше орендовану земельну ділянку — сплатити земельний податок

У Тернопільській ОДПІ нагадали, що, відповідно до Податкового кодексу, платіж за земельний податок, який сплачує власник земельної ділянки, що орендована, або землекористувач, а об'єктами оподаткування земельним податком — земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні, та земельні частки (паї), які перебувають у власності.

Земельний податок — обов'язковий платіж, що сплачується з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів.

Орендна плата — обов'язковий платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою.

Згідно зі статтями 269, 270 кодексу, платниками земельного податку є власники земельних ділянок, землекористувачі, а об'єктами оподаткування земельним податком — земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні, та земельні частки (паї), які перебувають у власності.

Платником орендної плати є орендар земельної ділянки.

Відповідно до ст.125 Земельного кодексу України, право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають з моменту державної реєстрації цих прав.

Відповідно до ст. 31 Закону України від 06.10.1998 №161-XIV «Про оренду землі», договір оренди земельної ділянки, у разі поєднання в одній особі власника ділянки та орендаря.

Враховуючи викладене, якщо фізична особа викупує орендовану нею земельну ділянку державної або комунальної власності на підставі договору купівлі-продажу, то фізична особа є платником земельного податку з дати державної реєстрації права власності на земельну ділянку. До дати державної реєстрації права власності на земельну ділянку сплачується орендна плата відповідно до договору оренди землі.

Скільки відведено часу, аби сплатити за нерухоме майно

У Тернопільській ОДПІ зазначили, що, відповідно до Податкового кодексу України, податкове (-ві) повідомлення-рішення про сплату суми (сум) податку на нерухомість та відповідні платіжні реквізити, зокрема, органів місцевого самоврядування за місцезнаходженням кожного з об'єктів житлової чи нежитлової нерухо-

мості, надсилає (вручає) платнику податку податкова інспекція за місцем його податкової адреси (місцем реєстрації) до 1 липня року, що настає за базовим податковим (звітним) періодом (роком).

Щодо новоствореного (нововведеного) об'єкта житлової чи нежитлової нерухо-мості

на нерухомість сплачує фізична особа-платник, починаючи з місяця, в якому виникло право власності на такий об'єкт.

Фізичні особи сплачують податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, протягом 60 днів із дня вручення податкового повідомлення-рішення.

Докладніші консультації – у Центрі обслуговування платників Тернопільської ОДПІ.

Телефон для довідок 43-46-10.

Роль поліції у призовній кампанії на строкову військову службу

ПОЛІЦІЯ

Як зазначив начальник Тернопільського районного відділення поліції ТВП ГУНП в Тернопільській області Володимир Волюшук, органи поліції, відповідно до п. 3 ст. 38 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», у встановленому законом порядку у разі отримання з військового комісаріату матеріалів про неприбуття призовників для проходження призовної комісії без поважних причин, реєструють ці документи та здійснюють відповідну перевірку щодо наявності в діях особи складу злочину, передбаченого ст. 335 Кримінального кодексу України — ухилення від призову на строкову військову службу, проводять розшук, затримання і доставку цих осіб.

У разі встановлення осіб, які можуть ухилитися від призову, поліцейські роз'яснюють останнім про їх обов'язок прибути до призовної дільниці для проходження призовної комісії у зазначений термін і нагадують про адміністративну та кримінальну відповідальність за ухилення від призову, а також негайно повідомляють відповідний комісаріат про місце перебування таких осіб.

Поліцейські у разі виявлення громадян, які не перебувають, проте повинні перебувати на військовому обліку, у двотижневий строк надсилають інформацію про цих осіб до військових комісаріатів.

Пенсійний фонд інформує

Усе, що потрібно знати про пенсію

Пенсійне та соціальне законодавство, а також пов'язані з ними нормативні акти містять кілька різновидів стажу роботи, в тому числі:

ТРУДОВИЙ (загальний) — це періоди офіційної трудової діяльності, що підтверджуються записами в трудовій книжці. Трудодовий стаж може включати такі поняття, як загальний, пільговий і спеціальний стаж роботи. У Законі України «Про пенсійне забезпечення» поняття загального стажу роботи переважно застосовують, щоб відповісти після призначення пенсії;

СТРАХОВИЙ (пенсійний) — це відрізок часу, протягом якого особа підлягала загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню та за який щомісяця сплачувала внески в сумі, не меншій, ніж мінімальний страховий внесок (ст. 24 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»);

СПЕЦІАЛЬНИЙ — це сумарна тривалість певної трудової діяльності на відповідних видах робіт, що дає право на дострокове призначення пенсії;

ПІЛЬГОВИЙ — це період трудової діяльності в шкідливих, небезпечних або специфічних умовах протягом повного робочого дня. Перелік виробництв, робіт, професій, посад і показників, за якими пенерний трудовий стаж може бути визначений постановами Кабінету Міністрів України.

Із запровадженням страхового стажу (01.01.2004 року) стало неважливо, скільки людина фактично працювала. Значення має, протягом якого періоду і скільки сплачував роботодавець за неї до Пенсійного фонду.

Трудовий стаж, отриманий до січня 2004, автоматично прирівнюється до страхового стажу. Після зазначеної дати для розрахунку пенсії має значення період сплати страхових внесків.

Який стаж потрібен для пенсії?

Пенсійна реформа 2017 року суттєво змінила умови реформи на пенсію для українців. Зокрема, були переглянуті вимоги до пенсійного віку і кількості років страхового стажу.

З 1 січня 2018 року піти на пенсію громадяни України можуть в 60, 63 або 65 років, залежно від накопиченого за роки трудової діяльності страхового стажу.

Вік виходу на пенсію та кількість необхідного страхового стажу

Рік виходу на пенсію	Вік пенсіонера		
	60 років	63 роки	65 років
2018	25	15-25	15
2019	26	16-26	16
2020	27	17-27	17
2021	28	18-28	18
2022	29	19-29	19
2023	30	20-30	20
2024	31	21-31	21
2025	32	22-32	22
2026	33	23-33	23
2027	34	24-34	24
2028	35	25-35	до 25

Що входить в пенсійний (страховий) стаж?

Відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» без сплати внесків до Пенсійного фонду у страховий стаж пенсіонера зараховується:

- строкова служба в армії;
- догляд за дитиною-інвалідом;
- військова (не строкова) служба;
- відпустка по вагітності та пологах;
- відпустка по догляду за дитиною до 3 років;
- строкова альтернативна (невійськова) служба;
- перебування на фронті або участь у бойових діях;
- період перебування за кордоном дру-

жин або чоловіків дипломатів під час служби;

- інвалідність через нещасний випадок на виробництві або профзахворювання;
- виконання обов'язків батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу;

- служба у воєнізованих формуваннях, гірничорятувальних частинах і аварійно-рятувальних підрозділах, створених відповідно до законодавства України;

- строк отримання матеріальної допомоги на професійну підготовку / перепідготовку та підвищення кваліфікації, а також період отримання допомоги з безробіття;

- догляд за інвалідом I групи, престарілим, що вимагає постійного догляду (по МСЕК) або особою, що досягла 80 років, якщо такий догляд здійснює непрацююча працездатна людина.

Додатково до вищевказаних пунктів у період до 1 січня 2004 року в пенсійний стаж згідно з чинним тоді Законом «Про пенсійне забезпечення» включаються:

- навчання у вищих та спеціальних навчальних закладах, училищах і на курсах з підготовки кадрів, підвищення кваліфікації та перекваліфікації, в аспірантурі, докторантурі і клінічній ординатурі;
- період проживання дружин офіцерів, прапорщиків і мічманів, а також військовослужбовців надстрокової служби з чоловіками в місцевостях, де була відсутня можливість їх працевлаштування за спеціальністю (не більше 10 років).

Які документи підтверджують пенсійний стаж?

Нарахування та підтвердження страхового стажу за період трудової діяльності до 1 липня 2000 року здійснюється на підставі записів у трудовій книжці, а також встанові документів, а також поданих державних установ і організацій, а також даних держархівів). Після 1 липня 2000 року розрахунок пенсійного стажу проводиться суто за даними персонального обліку в Пенсійному фонді.

Як розраховується пенсійний стаж при нарахуванні пенсії?

Пенсійний стаж в Україні обчислюється в місяцях. При цьому, неповний місяць роботи може бути зарахований до страхового стажу в повному обсязі, якщо сума сплачених за цей місяць внесків до Пенсійного фонду не менша, ніж мінімальний страховий внесок. Якщо з певних причин страховий внесок був сплачений у меншому розмірі, цей період зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови здійснення відповідної доплати (виронняють співробітники ПФ за зверненням працівника). Без здійснення доплати, страховий стаж визначається пропорційно до сплачених внесків (за встановленою законодавством формулою).

Який розмір страхового внеску у 2018 році для фізичної особи?

З січня 2011 року в Україні діє Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, який замінив

собою чотири раніше існуючі обов'язкові державні соціальні збори: пенсійний, соціальний страх (лікарняні), «безробіття» та «нещасний випадок».

З 01.01.2016 року для всіх категорій платників встановлено єдина ставка ЄСВ — 22%. Таким чином, з 1 січня 2018 року всі підприємці, як на загальній системі, так і на єдиному податку, сплачують внесок у розмірі 819,06 гривень на місяць. Для ФОП 1-ї групи єдиного податку з цього року не скасована можливість сплати ЄСВ в сумі меншій 1/2 мінімального страхового внеску.

Чи враховується безперервність стажу при розрахунку пенсії?

На сьогодні безперервності стажу роботи при призначенні пенсії не дає жодних пільг. Тривалість безперервної роботи має значення хіба що для медичних і соціальних працівників, оскільки за безперервності стажу їм передбачені надбавки до зарплати. Крім того, деякі підприємства для утримання цінних кадрів за свій рахунок проводять виплати різних премій: кращий працівник, винагорода за вислугу років, додаткова відпустка тощо.

Чи буде враховуватися стаж, отриманий за кордоном при оформленні пенсії в Україні?

Особливості врахування стажу, отриманого за кордоном, залежать від наявності міжнародних договорів про пенсійне забезпечення між Україною та державою, в якій працював пенсіонер. Так, наприклад, при призначенні пенсії в Україні враховується страховий стаж, отриманий в країнах ближнього зарубіжжя: Вірменія, Грузія, Казахстан, Російська Федерація, Білорусь, Азербайджан, Узбекистан, Таджикистан, Молдова, Туркменія, Узбекистан, Таджикистан. З цими державами у нас укладені так звані територіальні договори, тобто пенсія призначається відповідно до чинного законодавства держави, на території якої пенсіонер проживає.

Між Україною, Латвією, Естонією, Литвою, Болгарією, Словаччиною, Польщею, Румунією, Іспанією, Португалією, Угорщиною, Чехією і Монголією діють так звані пропорційні договори про пенсійне забезпечення. Ці угоди передбачають пропорційне фінансування пенсійних виплат, тобто трудового стажу, отриманого на її території, пропорційно до пенсійних внесків та заробітної плати. При цьому розмір доходу (заробітку) визначається відповідно до офіційно встановленого курсу на момент призначення пенсії. Перевірка і підтвердження стажу компетентними органами відповідної країни здійснюється Пенсійним фондом за запитом пенсіонера, із зазначенням точної адреси підприємства і його назви.

Робота за кордоном не враховується при нарахуванні пенсії, якщо між Україною та іноземною державою немає договору про соціальне та пенсійне забезпечення (Німеччина, Італія, Ізраїль).

Що робити, якщо не вистачає мінімального страхового стажу для призначення пенсії?

Відповідно до ст. 26 Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» наявність у людини мінімального необхідного страхового стажу дає їй право на оформлення пенсії після досягнення встановленого віку. За відсутності потрібного страхового стажу для призначення пенсії, можна укласти договір про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Це дасть можливість докупити страховий стаж, але не більше ніж за 5 років.

Придбання відсутнього страхового (пенсійного) стажу шляхом доплати ЄСВ до Пенсійного фонду України проводиться відповідно до ЗУ «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Перелік осіб, які мають право на добровільну участь у солідарній і / або накопичувальній пенсійній системі, визначено статтею 12 Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», а саме:

- особи з 16 років, які не підлягають загальнообов'язковому пенсійному страхуванню відповідно до ст. 11 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;

- іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають та працюють в Україні;

- громадяни України, які постійно проживають або працюють за кордоном.

Таким чином, період, за який були виплачені одиниці, становить, буде зарахований до пенсійного стажу. Умови такої участі, розмір внесків і періодичність їх виплати визначаються відповідним договором з ПФ. Якщо пенсіонер не навів необхідного стажу для призначення пенсії, органами соціального захисту населення йому може бути призначена держдопомога згідно зі ЗУ «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію».

Як і за скільки можна купити стаж для пенсії?

Купити стаж в Пенсійному фонді не складно. Головне — правильно розрахувати, скільки років страхового стажу треба докупити, щоб мати можливість отримати пенсію, а не соціальні виплати. Визначитися з кількістю відсутнього стажу допоможуть співробітники ПФ при проведенні попередньої калькуляції розміру пенсії (за зверненням пенсіонера). Також провести обчислення можна самостійно за допомогою програми «Пенсійний калькулятор».

Скільки потрібно заплатити за пенсійний стаж? Питання актуальне і цікавить багатьох українців, особливо в зв'язку з проведеною пенсійною реформою і збільшенням кількості страхового стажу для призначення пенсії. Наведемо приклад розрахунку.

Припустимо для отримання пенсії людині не вистачає 1 року (тобто 12 місяців) страхового стажу. Обчислення розміру доплати здійснюється за формулою:

$D = C \times K \times M$, де:

D — доплата за бракуючий пенсійний стаж;

C — страховий внесок із мінімальної заробітної плати за ставкою ЄСВ — 22%;

K — коефіцієнт вартості компенсації, який застосовується при одноразовій сплаті;

M — кількість місяців стажу, яких не вистачає для пенсії.

Отже, з 01.01.2018 по 31.12.2018 мінімальна зарплата становить 3723 гривень. Мінімум ЄСВ (819,06 грн.) З урахуванням коефіцієнта, який застосовується при одноразовій сплаті (за 1 рік — 2) дорівнює 1638,12 грн.

Таким чином, сума, яку необхідно у 2018 році сплатити в ПФ за покупку одного року стажу, становить 19657,44 грн. (12 місяців × 1638,12).

Зверніть увагу, що через підвищення мінімальної заробітної плати, розмір компенсації за кожен куплений рік страхового стажу буде збільшуватися.

3 архівів СБУ

НЕ ДОЗВОЛИШ НИКОМУ ПЛЯМИТИ СЛАВИ, НІ ЧЕСТІ ТВОЄЇ НАЦІЇ

Як ми написали в минулому номері, навіть посилені контроль та масштабні заходи репресивного характеру, які здійснювали органи державної безпеки щодо жителів Довжанки, не змогли викоренити патріотизм з їхніх сердець. Незважаючи на невтішний приклад «відплати» за любов до Батьківщини, місцеві націоналісти продовжили свою нелегку роботу.

Так, після смерті Степана Маркізи («Гордій») ключовою фігурою місцевого підпілля, не беручи до уваги «Летючого», стає уродженець села Ярослав Михайлович Полигач, син Ярослава Чорнота. У зв'язку з тим, що основним джерелом інформації для написання наших статей є архів Служби безпеки України, а бійці УПА вели законспірований спосіб життя, прагнути будь-якою ціною уникнути полону, живими в руки НКВСники намагалися не потрапити, інформацію про них доводиться збирати по крупинках. В одній із архівних справ Ярослава Полигач був убитий під час військово-чекістської операції в 1950 році, його мати, Леонія Полигач, побоюючись виселення у віддаленні райони СРСР, була вимушена перейти на нелегальність «Чорноти» в період 1944—1950 рр. інформації в архівах є багато. Проаналізувавши її, ми зрозуміли, що це дійсно непересічна особистість, справжній лідер, боець та патріот, який, незважаючи на суттєві погіршення внаслідок ведення боротьби, зміг перегрупувати місцеве підпілля, налагодити його ефективну роботу, систематично здійснювати зухвалі акції проти радянської влади на місцях, які хоч і не могли глобально нашкодити укріпленню СРСР, але дарували надію місцевому населенню, показували, що не варто опускати руки, ще не кінець! Ще поборяди!

Для правильної оцінки діяльності ОУН-УПА після 1944 року потрібно розуміти тогочасну суспільно-політичну ситуацію. Вона характеризувалася максимум активним вкоріненням радянської влади на «звільнених» територіях. Для наведення «соціалістичного порядку» застосовувалися всі можливі та неможливі методи. Каральна машина працювала на максимум високих оборотів. Крім всевидючого ока МДБ, НКВС та «СМЕРШу» з їх агентурною мережею, у кожному селі були «істребки», дільничні, радянський актив, військові, які частенько нищили селами. Всі інстанції діяли нещадно. Людське життя цілковито втратило цінність. За найменшу провину чи просто чийсь брехливий свідчення можна було потрапити до буцгарні. А там ти міг померти, не дочекавшись суду, дочекавшись його і поїхати на півжиття в табори, щоб померти там, або, в кращому випадку, вийти звідти з довічним тавром «ворог народу». В таких умовах мирне населення болячи допомагало від цієї допомоги, як від повітря. Вище керівництво Проводу сподівалося на допомогу країн Заходу, проте через якийсь час зрозуміло, що її не буде. Очевидно, не маючи плану подальших дій, не даючи жодних вказівок, крім «затаїтися, чекаати, готуватися». А на місцях це чекання не могло тривати вічно, адже постійно потрібно було мати про поповнення провізії, а це передбачає вихід в люди. Це, в свою чергу, ризик бути поміченим кимось із прислужників режиму. І ось вже МДБ робить рейди у селі... І так безкінечно. Тому, сидіти склавши руки, було не можливо. Крім того,

в селах залишилися рідні, друзі, односельчани, які щодня зазнавали все більших утисків.

У період 1944—1949 років у селах Довжанка, Домаморич, Забойки тривала колективна діяльність. Людей силою зганяли на мітинги, де їх агітували, розповідаючи про блага, які впадуть на їхні голови, коли вони стануть членами колгоспу. У віднайденних архівах СБ ОУН збереглися відомості про такі зборища. Так, відомо, що в с. Довжанка представник РК КП(б)У Гурмоза ще з кількома більшовиками організували мітинг, де під загрозою покарання наказували присутнім агітувати, розповідаючи про блага, що той, хто прийде до колгоспу, отримає нагороду від радянської влади. Крім того, товариш Гурмоза заявив: «Чекає на війну, кажете, що англо-американці нас поб'ють, а вам стверять самостійно Україну? Кажу вам, не вірте в ці підшепти, бо ми нікого не боїмося. Хто захоче лізти на нашу Батьківщину, той скоро зуби поломиш. Ступайте на правильний шлях і разом із великим російським народом будуйте своє щасливе і мирне життя. А ваших любителів самостійної України зітремо з лиця землі та при допомозі великого російського народу побудуємо нове комуністичне суспільство».

Важливо розуміти, що описані мітинги — це не ті вільні зібрання, до яких звикло наше покоління. Якщо мітинг не переконав селянина вступити до колгоспу, «гуманна» радянська влада застосувала інші методи впливу. Так, із тих же архівів СБ ОУН нам стало відомо, що в с. Забойки оперуповноважений РО МГБ Приходько, маючи у підпорядкуванні десяток військових, проводив обшук в господарствах тих осіб, які відмовилися вступати до колгоспу. Також були арештовані та відправлені до райцентру Козлів жителі села Щерба, Гарасим, Модза, Зуб та Скибиляк. Після двох тижнів жорстокого мордування в тюрмних казематах їх відпустили. Вже зі спогадів мешканців села Забойки відомо, що переселенець Зуб був кремезним чоловіком, і коли оперуповноважений РВ МДБ Приходько ударив його, не роздумуючи, «дав здачі» так, що той аж упав. На це збіглися МДБісти, повалили Зуба на підлогу й осклаженіло били. Повернувшись додому, бідолаха невдовзі помер.

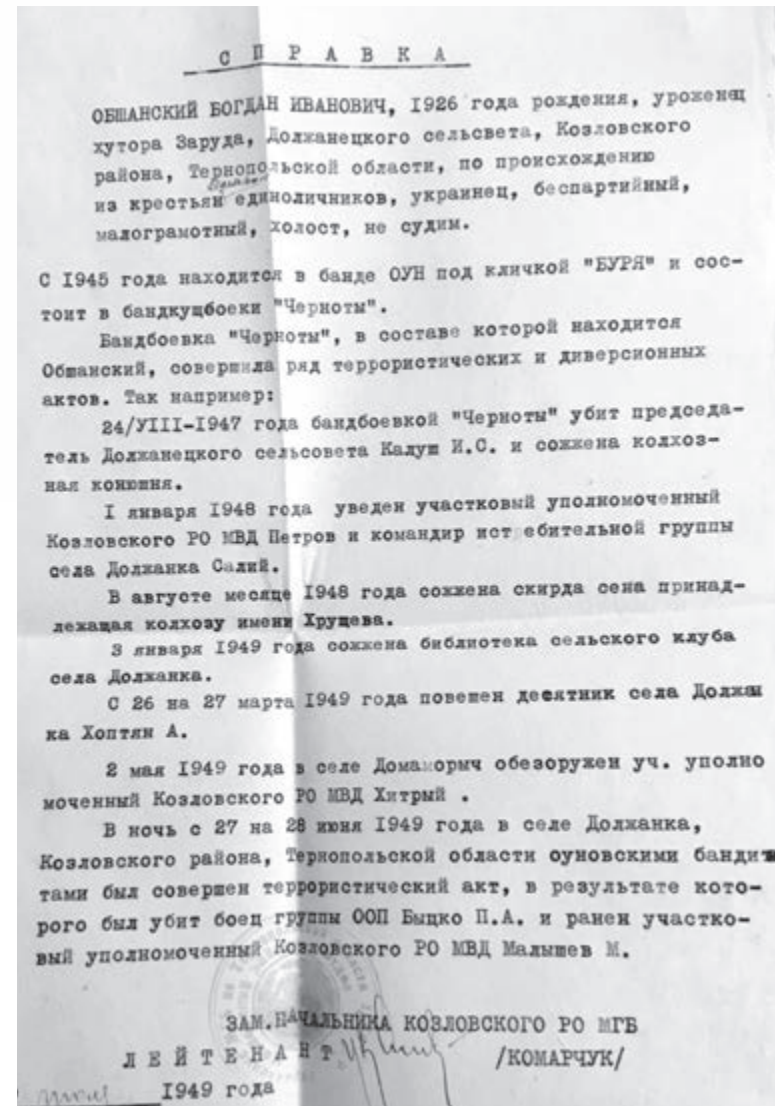
Націоналістичне підпілля робило певні дії, аби підірвати наміри більшовиків. Так, по всіх селах району відбувалися так звані «пропагандистські проти-кологоспні акції». Підпільницький архів так згадує про одну з них: «В самому райцентрі розліплено протикологоспні листівки й заклики на стінах і дверях приміщень РК КП(б)У, РВ МВС-МДБ та інших головних установ. Після цього емоційно почали переконувати прохожих людей та тих, що йшли із сіл до праці в райцентр. Придержано й переслухано Мадаю Дмитра із с. Забойки (Дзюбинське поміщиків землеміра, редакції) та Бойка із с. Городище Велике (бухгалтер на пошті). Всім їм закидали участь у розклеюванні листівок».

Колективізація — далеко не єдина несправедливість, із якою доводилося стикатися селянину у ті роки. Людей систематично вилучували та змушували брати участь у вивозі лісоматеріалу. Відомо, що в с. Домаморич о/у РВ МВС Фомічов арештував Миколю Сороколіта і Йосифа Топорницького за те, що вони відмовилися їхати до бережанського лісу. Масово відправляли на роботи до Донбасу, де труд був дійсно рабським, а умови проживання — нестерпними та нелюдськими. Ми знайшли свідчення жителя с. Гутисько Бережанського району, Михайла Стецяка, який втік з робіт з Донбасу. Прямуючи додому в с. Купчинці зуприв повстанців, яких розповів: «Повстання робітників у Донбасі жахливе. Панує страшний голод. Робітники живуть надзвичайно нужденно, додаються різні пошести, які спричиняють різні виступи смертні. Харчування робітника скупе і нужденне. Денно робітник одержує: 650 грамів хліба та три рази суп, який складається з води, ложки пінона та трошки кашу до 650 крб. в місяць, але цих грошей вистарчить на прожиток на 8-10 днів. Умови життя і праці партійців та робітників російської національності набагато кращі. Вони одержують більшу зарплату та можуть в окремих крамницях покупати по дешевих цінах всі необхідні речі та харчі. З робітниками-українцями поводяться як із собаками, на кожному кроці їх називають хакла-

ми, изменниками і бандьорами. В шахтах працює велика кількість молодих дівчат із різних областей України, яких силою примусили йти сюди на роботу. Багато з них розстріляно, змушено або засланню на Сибір».

Ось такий він — соціалістичний рай! Тож місцеве населення Галичини не захотіло миритися з такими реаліями і продовжило свою боротьбу. Проаналізувавши оперативну обстановку, в якій її доводилося здійснювати, ми розуміємо, що єдиним можливим методом залишалися різного плану диверсійні та каральні акції.

льовича Сухецького (1905 р. н.), уродженця с. Курівці, тоді Великодубчанського району. Василь Васильович, будучи непересічною особистістю з хоршими організаційними здібностями, не захотів вдоволятися долею простого селянина польської провінції та разом із родичами і знайомими (всього 12 членів) у 1937 році створили акціонерне товариство — млин в с. Довжанка. Проте незабаром прийшли перші совети і в 1941 році млин націоналізували, призначивши Сухецького завідувачем. На цій посаді він працював аж до німецької окупації. Німці вирішили, що млин їм

Вивчаючи архіви Служби безпеки України, ми нагнали на кримінальну справу людини, результатами трудів якої й сьогодні користуються жителі Довжанки та окрешніх сіл — Василя Васи-

не потрібен, тому закрили його. Після повернення «визволителів» млин знову запрацював, а Василь Васильович керував своїм дітищем.

Наприкінці січня 1946 року Сухецький їхав до Тернополя у своїх приватних справах. По дорозі зустрів дільничного Василя Івановича Мاستиголову, який також прямував до міста, тож Василь Васильович зголосився його підійти. При їхави, до міста, розійшлися хто куди, попередно домовившись після вирішення своїх справ зустрітись на тому ж місті. Проте у призначений час дільничного на обумовленому місці не виявилось. Зачекавши ще трохи, Сухецький вирішив їхати сам, адже суцільно. Повернувшись додому близько 19 год., добряче промерзнувши з дороги, вирішив зігрітись теплою вечерою та чаркою горілки. По завершенню робочого дня до нього завітало працівники млина, яких він також заприсив до столу. Десь через годину до хати зайшов голова сільради М. Яворський та дільничний Мاستиголова. Новоприбулі також при-

Від редактора. До речі, є в історії моєї родини таємниця, яку покойний мій дідусь по материній лінії, Степан Скибиляк (про нього ми уже згадували у цьому матеріалі), забрав із собою у могилу, так і не розповівши нічого ні дітям, ні онукам. Стосується вона його зв'язку із «хлопцями». Знаємо тільки, що однієї ночі Хлопці прийшли до нього і допитували. Допит проводив вже згадуваний нами в матеріалі про молодих підпільників із Довжанки оперуповноважений Козлівського РВ НКДБ лейтенант Цигульський. Били так, що, як розповідали люди із сусідніх хат, від його крику кров у жилах холола. Сам дідусь Степан знавався, що кілька разів йому здавалося, що от-от він не витримає, розімаючи все, від нього вимагали. Але доля додавала йому сил і дурливість. Бо знав, яка доля їх чекає — Сибір... Так нічого і не вибавши з нього, НКДБісти серед ночі вивезли його напівживого в поле біля Довжанки і там покинули помирати. На щастя, він дожив до ранку, а там його побачили жінки, що йшли в поле працювати. Якось допиталися, хто він і звідки і дали знати додому, щоб його забрали. Про цей факт дідусь під великим секретом розповів через багато років своєму зятеві — моєму батькові. Однак про те, що зв'язувало його з підпіллям, так і не зізнався. Бо, напевно, боявся, що той злочин в очах більшовицької держави не має терміну давності, і за ним знову придуть люди у формі...

едналися до трапези. Аж раптом почули стук у двері. Господар підвіс, побіг вийти, проте виявилися члени місцевого підпілля Ярослав Полигач «Чорнота» та Богдан Обшанський «Буря» (1926 р. н., уродженець хутора Заруда, нині с. Довжанка). Ще один невідомий чоловік на вулиці. Хлопці були озброєні автоматами, одягнуті в російські шинелі та шапки-ушанки з зірками на чолі. Усім присутнім наказали лягти на Мастигозову. Відгук «Чорнота» наказав останньому підніматися та йти з ними. Обшанський затримався на кілька хвилин. Усім присутнім він наказав не виходити з хати та не розповідати нікому про те, що сталося, а також попередив про наслідки непокорі і швидко побіг за товаришами. Після того дільничного Мастиголова живим не бачили.

Цілком очевидно, що вини Сухецького у тому, що сталося, не було жодної. Більше того, не послухавши підпільників, разом із головою сільради побігли до військового гарнізону, який розташовувався неподалік, та розповіли про події, та розповіли про події, та розповіли про події. Однак, на думку МДБістів, Василь Васильович, як справжній комуніст, мав з великими руками накинутися на озброєних «бандерівців» та до останнього відбиватися, мав з великими руками накинутися на озброєних «бандерівців» та до останнього відбиватися, мав з великими руками накинутися на озброєних «бандерівців» та до останнього відбиватися. Якось ввечері до нього завітали четверо «хлопців» на чолі все з тим же Полигачем та наказали приготувати для них 4 центнери борошна. Зрозуміло, що за тогочасними голодними повоєнними мірками такої кількості борошна не було навіть у директора млина. Та оскільки Сухецький був патріотом і з розумінням ставився до потреб повстанців, вирішив змолоти державне зерно. Адже, насправді, ця нестача була помітна лише для нього, а для сторонніх отче й назив як її перек, знайшлись «свідомі товариші», які донесли на Сухецького куди потрібно.

Таким чином, 25.08.1946 року Василя Васильовича засуджено до 10 років позбавлення волі. Відомо, що він загинув 8.12.1947 року в таборі в Усть-Вимському районі Комі АРСР. До речі, з відкритих джерел відомо, що дата смерті В.В. Сухецького збігається з бунтом, який перейшов у збройні сутички між повстанцями та адміністрацією. Не виключено, що Василя Васильович загинув зі зброєю в руках.

Опрацювавши матеріали архівних кримінальних справ, а також архів СБ ОУН, стало відомо, що за безпосередньої участі Ярослава Полигача в період 1946—1949 рр. відбулися наступні акції:

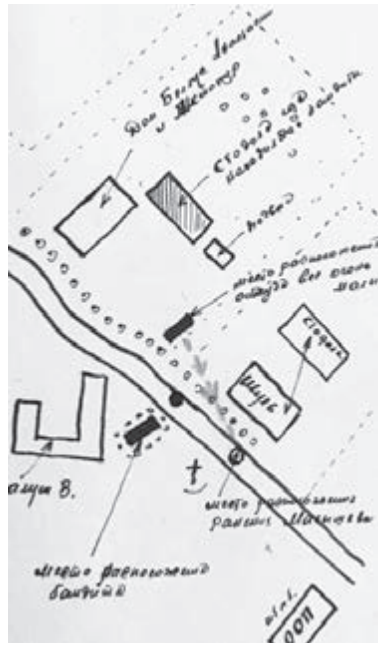
- окрім дільничного Мастиголова, того самого вечора «зник» командир місцевого «істреббатальйону» Василь Салій;
- 04.01.1948 р. в с. Забойки «пропав» десятник Василь Балінський. Цей епізод в архівах СБ ОУН коментується наступним чином: «...який був наступним донощиком та видав кілька підпільників із-за лінії Керзона. Вістку про це прийняли всі переселенці з великою радістю»;
- 22.04.1948 р. в с. Домаморич спалено колгоспну стодолу;
- 02.05.1948 р. в селі Довжанка та Домаморич з'явилися антиколгоспні листівки. В архівах СБ ОУН згадується: «...житель Василик Микола, ідучи до

церкви, держав у руці листівку і показував її людям, які з захопленням її читали. Цього ж дня в с. Димагорич на станицю істреббатальйону прибіг істребок Хитрий Василь з листівкою в руці і сказав, що за селом він бачив 25 повстанців на конях»;
- 23.05.1948 р. в с. Забойки українські повстанці тяжко поранили директора клубу Тарасенка, який «виховував молодь у комуністичному дусі, був ініціатором колгоспу і ходив зі зброєю»;
- у серпні 1948 року спалено селом колгоспи, яка належала колгоспу;
- навесні 1949 року спалено бібліотеку в с. Довжанка. За попередньою домовленістю із бібліотекарем, напередодні з приміщення винесли твори Т. Г. Шевченка, І. Я. Франка та інші цінні україномовні книги.

Також відомо, що «Чорнота» брав участь у ще одній, не менш зухвалій каральній акції, яка зухвала метрів від хутора Лози (Бережанщина), де діяла партизанська група у складі трьох підпільників: Петра Пасічного — члена Подільського окружного проводу ОУН, досвідченого командира і радиста, його дружини, Марії Пальчак, котра займалася партизанською діяльністю ще з часів заснування УПА, та молодого 22-річного бойовика Олега Цетнарського.

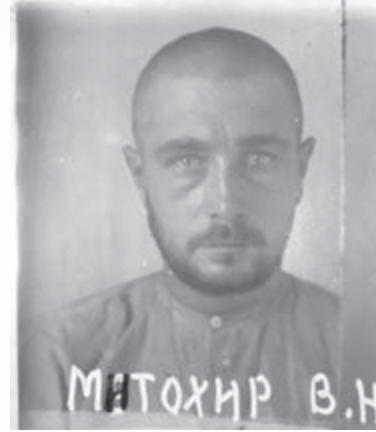
Відбувся він 14 квітня 1960 року на Тернопільщині у Божківському лісі на межі Підгаєцького й Бережанського районів, за кілька кілометрів від хутора Лози (Бережанщина), де діяла партизанська група у складі трьох підпільників: Петра Пасічного — члена Подільського окружного проводу ОУН, досвідченого командира і радиста, його дружини, Марії Пальчак, котра займалася партизанською діяльністю ще з часів заснування УПА, та молодого 22-річного бойовика Олега Цетнарського.

Відбувся він 14 квітня 1960 року на Тернопільщині у Божківському лісі на межі Підгаєцького й Бережанського районів, за кілька кілометрів від хутора Лози (Бережанщина), де діяла партизанська група у складі трьох підпільників: Петра Пасічного — члена Подільського окружного проводу ОУН, досвідченого командира і радиста, його дружини, Марії Пальчак, котра займалася партизанською діяльністю ще з часів заснування УПА, та молодого 22-річного бойовика Олега Цетнарського.

27 червня 1949 року у місцевому Будинку культури показували кіно. Відповідно до показуваного обумовленого плану Білоус мав дізнатися, чи присутній на сеансі дільничний Малишев. По завершенню фільму Степан, переконавшись, що Малишев у супроводі члена істреббатальйону Петра Біцка прямує в заплановану напрямку, обігнав їх і пішов у бік свого дому. Там на нього вже чекали «хлопці». Розповівши їм ситуацію, він пішов до хати. Через 15—20 хв. почув вистріли, а ще через 15—20 хв. почав вистріли, а ще через 15—20 хв. почав вистріли, а ще через 15—20 хв. почав вистріли. Через 15—20 хв. почув вистріли, а ще через 15—20 хв. почав вистріли, а ще через 15—20 хв. почав вистріли.

НКВС та МДБ кинули на розслідування цього зухвалою виступу проти радянської влади всі свої ресурси. Результат не забарився. Вже 01.08.1949 року С. М. Білоус та В. М. Метохір були затримані. Через неповних два місяці, 26.09.1949 року, військовий трибунал визнав їх винними та засудив Білоуса до 15 років, а Метохіра — до 10 років позбавлення волі. У вересні 1954 року справу переглянуто, проте вирок змінено лише Митохору — до 6 років позбавлення волі, які він відбув на Воркуні, в особливому таборі для політ'язнів №6 «Речної». Звільнений 04.07.1955 року.

С.М. Білоус відбував покарання в особливому таборі для політ'язнів №1 «Мінеральний», м. Інта, Комі АРСР. У 1955 році його справу знову переглянуто, вирок змінено. Звільнений 06.08.1956 р. До речі, під час ув'язнення мав можливість познайомитися з литовським правозахисником та політ'язнем, одним із засновників Гельзінської групи — Віктором Пяткусом, який відбував покарання разом із нашим земляком.

Ось такі вони — реалії 40-х років. Ніби і в колгоспі не хотеться чи на Донбасі... І гордість не дозволяє впасти на колішки перед окупантом. Ніби й серце говорить, що треба боротися. А розум наказує мовчати! І тихо шепоче: «Поглянь на тих, із гарячими серцями, що піддалися спокуси... Де вони? Де їхні сім'ї?... Тюрма? Сибір? Чи у криївках ховатися до кінця життя або поки не знайдуть, застрелять і, як собаку, — під паркан...»

Ярослав Полигач («Чорнота») обрав шлях боротьби і пройшов до кінця... На відмінно виконав другу заповідь українського націоналіста: не дозволиш нікому плямити славу, ні честі Твоєї Нації.

Загинув у 1950 році під час чергового рейду МДБ, ставши прикладом відваги та непокорі для своїх побратимів, які продовжили його справу. Прикладом любові до Батьківщини для прийдешніх поколінь. І це, мабуть, стало найкращою шанобою для нього.

Героям слава!

Останній бій УПА

Відбувся він 14 квітня 1960 року на Тернопільщині у Божківському лісі на межі Підгаєцького й Бережанського районів, за кілька кілометрів від хутора Лози (Бережанщина), де діяла партизанська група у складі трьох підпільників: Петра Пасічного — члена Подільського окружного проводу ОУН, досвідченого командира і радиста, його дружини, Марії Пальчак, котра займалася партизанською діяльністю ще з часів заснування УПА, та молодого 22-річного бойовика Олега Цетнарського.

Відбувся він 14 квітня 1960 року на Тернопільщині у Божківському лісі на межі Підгаєцького й Бережанського районів, за кілька кілометрів від хутора Лози (Бережанщина), де діяла партизанська група у складі трьох підпільників: Петра Пасічного — члена Подільського окружного проводу ОУН, досвідченого командира і радиста, його дружини, Марії Пальчак, котра займалася партизанською діяльністю ще з часів заснування УПА, та молодого 22-річного бойовика Олега Цетнарського.

Відбувся він 14 квітня 1960 року на Тернопільщині у Божківському лісі на межі Підгаєцького й Бережанського районів, за кілька кілометрів від хутора Лози (Бережанщина), де діяла партизанська група у складі трьох підпільників: Петра Пасічного — члена Подільського окружного проводу ОУН, досвідченого командира і радиста, його дружини, Марії Пальчак, котра займалася партизанською діяльністю ще з часів заснування УПА, та молодого 22-річного бойовика Олега Цетнарського.

Відбувся він 14 квітня 1960 року на Тернопільщині у Божківському лісі на межі Підгаєцького й Бережанського районів, за кілька кілометрів від хутора Лози (Бережанщина), де діяла партизанська група у складі трьох підпільників: Петра Пасічного — члена Подільського окружного проводу ОУН, досвідченого командира і радиста, його дружини, Марії Пальчак, котра займалася партизанською діяльністю ще з часів заснування УПА, та молодого 22-річного бойовика Олега Цетнарського.

Відбувся він 14 квітня 1960 року на Тернопільщині у Божківському лісі на межі Підгаєцького й Бережанського районів, за кілька кілометрів від хутора Лози (Бережанщина), де діяла партизанська група у складі трьох підпільників: Петра Пасічного — члена Подільського окружного проводу ОУН, досвідченого командира і радиста, його дружини, Марії Пальчак, котра займалася партизанською діяльністю ще з часів заснування УПА, та молодого 22-річного бойовика Олега Цетнарського.

Відбувся він 14 квітня 1960 року на Тернопільщині у Божківському лісі на межі Підгаєцького й Бережанського районів, за кілька кілометрів від хутора Лози (Бережанщина), де діяла партизанська група у складі трьох підпільників: Петра Пасічного — члена Подільського окружного проводу ОУН, досвідченого командира і радиста, його дружини, Марії Пальчак, котра займалася партизанською діяльністю ще з часів заснування УПА, та молодого 22-річного бойовика Олега Цетнарського.

Останній повстанець

Окремі повстанці, для яких свобода була дорожчою, ніж життя, переболювала — до 1980-х років. Найдовше унікав арешту надрайонний провідник ОУН Збаражчини Ілля Оберішин — «Стецько», «Кобзар», «Охрім».

З інтерв'ю Іллі Оберішина газеті «Независимість» від 9 травня 1997 року:

«У 1951 році друзі мене зв'язали. Ходив на запасні пункти зустрічей — але й там ніхто не з'являвся. І тоді я вирішив піти у глибоке підпілля. Порвав усі зв'язки з цивільними людьми, з якими був пов'язаний під час визвольної боротьби. Зберіг лише з тими, кому довіряв на сто відсотків. Таких було п'ятеро. Одному з них порадив вступити до Компартії. Його обрали головою колгоспу. Невдовзі він став передовим господарником області, орденоносцем, членом бюро обкому партії. Такі люди, як він, підтримували мене матеріально, за що я їм глибоко вдячний і сьогодні.

Сорок років я не спав у ліжку. Постійно кочував з місця на місце. В останній немає села, де би я не ховався. Влітав в міський район — на базарах Тернополя, а взимку — де доведеться, в основному — на горищах, у соломі. Адже до хати не можна було заходити ні до кого — там з'явилися зяті, невістки, онуки... **Вважаю своїм вдалим тактичним ходом і те, що протягом 48-ми років підпілля я не підтримував жодних зв'язків із родичами, не з'явився у розшукувателі.**

У п'ятдесятих частю арештовували, тягали на допити. Але вони нічого не знали про мене. Уже в сімдесятих мене шукали навіть по концтаборах, у країнах Західної Європи й Америки. Але — даремно. А я хотів на зло їм жити якнайдовше — нехай шукають... Вони нохом чули, що я живий, і не припиняли пошуки до останніх днів існування КДБ. Коли 3 грудня 1991 року в першому випуску новин по радію почув результати української референдуму — прозую мовив, що не їх влучна сила, а я, одинокий, змучений, — переміг. Перемогли мої товариші, які віддали життя за Україну.

Прийшов до Тернопільської крайової організації Руху і представився. Там на мене подивилися так, ніби я повернувся з того світу...»

Традиції

Як діти зі сходу відсвяткували Великдень на Тернопільщині

Півтори сотні дітей із Донеччини провели Великодні свята у родинах Тернопільської області.

Школярі ознайомилися з особливостями західноукраїнських традицій святкування Паски, взяли участь у цікавих екскурсіях,

майстер-класах із писанкарства. У понеділок, 9 квітня, на них чекала ще й насичена розважальна програма — боулінг, катання на ковзанах, перегляд кінофільму в ТРЦ «Подільяни». Зустрівся з юними гостями зі сходу голова Тернопільської облдержадміністрації Степан Барна.

«Діти України, незалежно від того, народилися вони на сході чи заході, — це одна велика дружна родина. Завдяки подібним програмам обміну підлітками покоління почувається єдиним українським народом, що, безумовно, сприяє зміцненню нашої нації», — зазначив голова ОДА.

За його словами, діти із зони АТО — найбільш вразлива категорія, тому метою подібних за-

ходів є хоча б на період свят змінити непрості обставини їхнього життя.

«Ці діти теж творитимуть майбутнє України, і сьогодні наш обов'язок — надати їм змогу побачити рідну країною іншою — мирною, спокійною, благополучною. Завдяки таким заходам вони розуміють, що Україна — єдина, і лише в єдності ми подолаємо всі наші проблеми та незгоди. Подібні акції, безперечно, проводитимемо й надалі», — наголосив Степан Барна.

Нагадаємо, групи дітей з Донеччини, зокрема Мангушського району, святкують Великдень та Різдво у теплому колі родин Тернопільщини вже упродовж трьох останніх років. Цьогоріч з 6 по 9 квітня юних гостей приймали у сім'ях, які проживають у шести районах області — Кременецькому, Шумському, Зборівському, Збарзькому, Бережанському й Тернопільському.

Ювілеї

Про Марію Михайлівну Давидову в селі Дичків кажуть: «Вчитель від Бога»

50 років Марія Михайлівна працювала в школі. Молодою дівчиною, у 1957 році, після закінчення Чортківського педагогічного училища прийшла у Дичківську восьмирічну школу. Впродовж двох років працювала піонервождою, а потім — вчителькою початкових класів.

Тут, у Дичкові, зустріла свого майбутнього чоловіка Михайла. Створили сім'ю, виховали 5 дітей. Марія Михайлівна — добра, щира, любляча, і водночас вимоглива вчителька. Навчаючи своїх вихованців, вона сіяла у їхніх душах розумне, добре, вічне. Учні Марії Михайлівни стали лікарями, вчителями, інженерами. За заслуги Марія Михайлівна неодноразово отримувала нагороди.

Цьогорічна весна — ювілейна для нашої вчительки. 15 квітня Марії Миколаївні виповнюється 80 років. Щиро вітаємо улюблену вчительку з ювілеєм. В нашій пам'яті ви, Маріє Михайлівно, залишились назавжди молоді, енергійною, доброю вчителькою та розумною порадицею.

Вдячні учні та батьки.

Доброю традицією вже стало проведення благодійної акції «Великодні кошик», завдяки якій родини загиблих Героїв із Тернопільщини відчувають підтримку й турботу з боку представників влади.

6 квітня, напередодні Великодня, голова районної державної адміністрації Олександр Похилій, заступники голови Володимир Осядач та Андрій Колісник відвідали родини учасників АТО та героїв, які загинули в зоні АТО, виконуючи військовий обов'язок. Родичів воїнів привітали з Великодніми святами, висловили слова вдячності й співчуття, поцікавилися їхнього кошика.

Подяка

Колектив Тернопільського районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді висловлює свою найщирішу вдячність ПП М. А. Хіта та ПРАТ Тернопільський молокозавод «Молюк» за допомогу у формуванні великодніх кошиків для сімей учасників АТО, сімей внутрішньо переміщених осіб, прийомних сімей, дитячого будинку сімейного типу, сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та сімей, які перебувають у соціальному супроводі.

Завдяки небайдужому ставленню наших благодійників та активній роботі соціальних робітників і працівників Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району Великдень завітав у двір кожного самотнього літнього людини, хворого, особи з обмеженими функціональними можливостями отримали продукти харчування, грошову допомогу та моральну підтримку, якої вони найбільше потребують. Адже бути самотнім — нелегко. Саме тому наша увага до таких людей є важливою і необхідною.

Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району висловлює щирі слова подяки усім приватним підприємцям району, керівникам благодійних фондів, головам сільських та селищних рад, об'єднаних територіальних громад за вияв доброти, щедрості та милосердя. Добра, миру, благополуччя й Божого благословення вам і вашим рідним!

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Людина і її справа

Рятувати людські життя — не лише професія, а й покликання

Надання своєчасної та кваліфікованої медичної допомоги тим, хто її потребує, — покликання молодого фельдшера Мишковицького пункту екстреної швидкої медичної допомоги Андрія Івановича Кучера.

Талановитий, добрий, чуйний і щирий, скромний і завжди привітний. Саме так відгукуються за про медиком не лише у Мишковицях, а й у довколишніх селах, які обслуговує пункт швидкої допомоги. Своїм практичним досвідом фельдшер охоче ділиться не лише з колегами, а й зі школярами. Андрія Кучера часто запрошують долучитися до проведення уроків із предмету «Захист Вітчизни». На заняттях учні вчать надавати першу невідкладну медичну допомогу, зупиняти кровотечі та лікувати опіки, уприняти вужів завжди захоплююче, адже дітям цікаво почути від фельдшера про неординарні випадки та історії з його досвіду.

Андрій Іванович одним із перших відправився у зону АТО, оскільки вважає, що захист держави, допомога воїнам та місцевим мешканцям — його обов'язок. Зростав у багатодітній сім'ї, змалку мав спорт — важку атлетику, востав в теніс, крес.

Професійну освіту здобув у Кременецькому училищі ім. А. Річинського. Навчання завершив на «відмінно» і відтоді вдосконалює себе та допомагає людям. За його словами, найчастіше звертаються за допомогою у разі підвищеного артеріального тиску, болю у ділянці серця, в животі, попереку чи суглобах.

Щира подяка Андрію Івановичу за нелегку роботу, добрі поради та професіоналізм!

Сьогодні на Тернопільщині реалізують медичну реформу та приділяють велику увагу розвитку сільської медицини. Важливо, аби умови праці наших медиків покращувалися, а їхню нелегку і таку важливу роботу — рятувати людські життя — завжди цінували!

Червоний Хрест | 100 років на службі добра і милосердя

За вікову історію діяльності Товариство Червоного Хреста пройшло шлях, спрямований на допомогу найуразливішим громадянам та постраждалим від надзвичайних ситуацій і збройних конфліктів. Це — організація, куди звертаються за допомогою у найскрутніші часи. Тисячі людей, адже Червоний Хрест товариство у всіх куточках нашої держави та за кордоном. Ряди організації щороку поповнюються новими людьми, адже Червоний Хрест особливо потребує волонтерів.

Добрі справи учнів Великоглибочецької школи

Як і століття тому, сьогодні світ неспокійний. Стихійні лиха, війни відбуваються впродовж останніх десятиліть дуже часто. Не минула біда й України, де на сході вже чотири роки триває неоголошена війна. Товариство Червоного Хреста у своїй роботі зосереджує увагу на наданні допомоги постраждалим та переміщеним особам із зони збройного конфлікту та з АР Крим, а також продовжує допомагати найуразливішим категоріям громадян.

До цих добрих справ активно долучаються діти й молодь. Уже десятиліття під патронатом Тернопільської районної організації Товариства Червоного Хреста здійснюють свою гуманітарну, просвітницьку та навчальну діяльність учні Великоглибочецької ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Ярослава Стецька.

Волонтерський загін із промовистою назвою «Добро», яким керує педагог-організатор Лілія Бойко, взяв під свою опіку всіх самотніх громадян, інвалідів та представників інших найуразливіших верств села Великоглибочка. Діти навідували, до них у святі будинки, надаючи допомогу, яку потребують часом більше, ніж матеріальних речей. Волонтери також відвідують дитячий будинок «Малютко» у Тернополі, діляться з дітьми іграшками, книжками, солодощами.

Учні проводять десятки акцій до релігійних та державних свят. У час збройного конфлікту вчителі України зорганізували збір продуктів та одягу для поранених воїнів. Діти знають, що наші захисники потрібні, передусім, моральна підтримка, тож вони пишуть їм листи, виготовляють обереги, які, як стверджують воїни, захищають більше, ніж броньовані машини.

Дуже популярний у Великоглибочецькій школі День цивільного захисту. Тоді до учнів навідується медики, працівники служби МНС і, звичайно, працівники та волонтери районної організації Товариства Червоного Хреста. Учні демонструють навички надання першої медичної допомоги, уміння поводитись у надзвичайних ситуаціях. Частий гість у школі — волонтер районної організації Червоного Хреста Марія Залецька, яка разом з іншими волонтерами, медиками проводить заняття, де учні вчаться, зокрема, обробляти рани, зупиняти кровотечі, допомагати постраждалим у разі опіків, обморожень, травм, інших невідкладних станів. Минулого року 20 волонтерів загону «Добро» успішно пройшли тренінг Товариства Червоного Хреста України з надання першої медичної допомоги, сертифікований Глобальним довідковим центром Міжнародної федерації Товариств Червоного Хреста й Червоного Півмісяця, та отримали відповідні сертифікати.

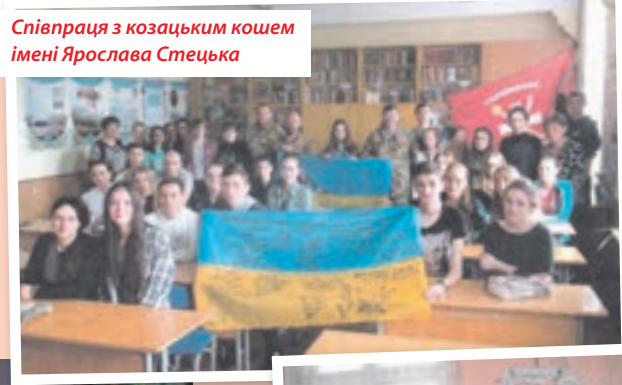
Відмінні результати та знання з надання першої медичної допомоги **учні цієї школи демонструють на різних змаганнях і конкурсах.** Зокрема, команда Великоглибочецької ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Ярослава Стецька (керівник Галина Миц) — призер обласних змагань «Сокіл-Джура» на етапі надання першої медичної допомоги. А юні інспектори руху з Великоглибочка триумфували на Всеукраїнських змаганнях загонів ЮІР (юні інспектори руху). Ординар минулого року забезпечила учениця Мар'яна.

Дирекція Великоглибочецької ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Ярослава Стецька разом із районною організацією Товариства Червоного Хреста (голова Ольга Нижник) організовує заняття санітарів навідується працівники патрульної поліції, ДНО, представники українського козацтва, медики. **Як наголосила директор школи Надія Тищук: «Займаючись волонтерською діяльністю, осягаючи ази надання допомоги у надзвичайних ситуаціях, наші учні отримують безцінний досвід роботи та спілкування з людьми».**

Галина ЮРСА – ТРР «Джерело».
Фото з архіву Великоглибочецької ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Ярослава Стецька.

Оберіг для війни

Співпраця з козацьким кошем імені Ярослава Стецька

Волонтерська допомога

Солодкий Миколай

Збір продуктів для самотніх жителів села

Вітання ветеранам війни із Пасхою

Збір продуктів для самотніх жителів села

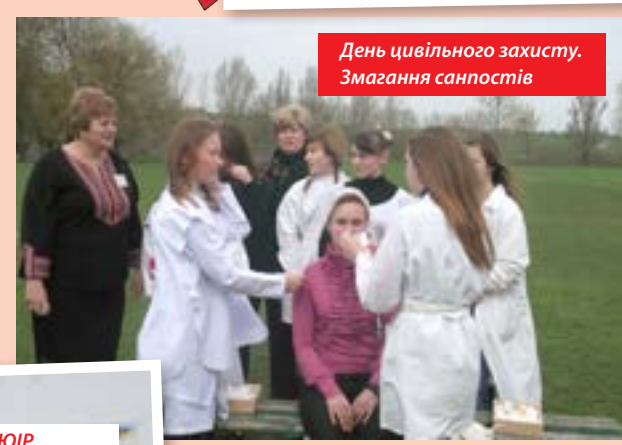

Участь у Всеукраїнській акції "Серце до серця" — кошти перераховано дітям, хворим на цукровий діабет

Відправка допомоги на схід

Працівники Червоного Хреста навчають надання першої меддопомоги

День цивільного захисту. Змагання санітарів

Змагання ЮІР. Найкраща на етапі Мар'яна Ординас

В рамках цивільного захисту. Надання першої медичної допомоги

Команда "Сокіл" переможець обласних змагань на етапі надання першої меддопомоги

Практичне заняття. Зупинка кровотечі

Практична підготовка до змагань команди "Сокіл"

Команда ЮІР, переможець обласних та призер Всеукраїнських змагань юних інспекторів руху

ПОНЕДІЛОК 16 квітня

UA: ПЕРШИЙ
06.00, 15.45 М/с «Чорний Джек»...
06.30, 07.00, 08.00, 09.00, 09.25, 13.00, 15.00, 21.00, 03.00 Новини...
06.35, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго ранку, Країно!

ВІТОРОК 17 квітня

UA: ПЕРШИЙ
06.00, 15.45 М/с «Чорний Джек»...
06.30, 07.00, 08.00, 09.00, 09.25, 13.00, 15.00, 22.00, 03.05 Новини...
06.35, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго ранку, Країно!

СЕРЕДА 18 квітня

UA: ПЕРШИЙ
06.00, 15.45 М/с «Чорний Джек»...
06.30, 07.00, 08.00, 09.00, 09.25, 13.00, 15.00, 22.00, 03.05 Новини...
06.35, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго ранку, Країно!

ЧЕТВЕР 19 квітня

UA: ПЕРШИЙ
06.00, 15.45 М/с «Чорний Джек»...
06.30, 07.00, 08.00, 09.00, 09.25, 13.00, 15.00, 21.00, 03.00 Новини...
06.35, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго ранку, Країно!

П'ЯТНИЦЯ 20 квітня

UA: ПЕРШИЙ
06.00, 15.30 М/с «Чорний Джек»...
06.30, 07.00, 08.00, 09.00, 09.25, 13.00, 15.00, 22.00, 03.05 Новини...
06.35, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго ранку, Країно!

СУБОТА 21 квітня

UA: ПЕРШИЙ
06.00 М/с «Чорний Джек»...
06.30, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго ранку, Країно!

НЕДІЛЯ 22 квітня

UA: ПЕРШИЙ
06.00 М/с «Чорний Джек»...
06.30, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго ранку, Країно!

UKRAINA
06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною...
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 23.00, 02.00 Сьогодні...
09.30, 02.50 Зоряний шлях...
10.30 Місія: краса...
11.30, 03.10 Реальна містика...
13.30, 15.30, 04.45 Агенти справедливості 5...
16.00 Історія одного злочину 2...
18.00 Т/с «Перстень з рубіном»...
19.45 «Говорить Україна»...
21.00 Т/с «Спадкоємиця мимоволі»...
23.30 Х/ф «Залізний кулак».

Вітаємо!

Коллектив Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району щиро вітає з днем народження соціальних робітників с. М. Ходачків **Галину Омелянівну ІЛИК** та с. Драганівка **Ольгу Іванівну ПІГОВСЬКУ**.

*Прийміть найкращі наші побажання,
Яскравих квітів незабутніх цвітів,
Нехай це добре, щире привітання
Звучить для вас ще сотню літ.*

Працівники Фонду комунального майна у Тернопільському районі вітають з днем народження сторожа **Галину Мирославівну ЗАРУДНУ**.

*Хай доля Вам шле добро і щастя,
Міцне здоров'я, море благ земних,
А щедри дні, мов рушники квітчасті,
Нехай це довго стеляться до ніг.*

Коллектив працівників ДНЗ «Світ малечі» с. Ігровиця щиро вітає з днем народження помічника вихователя **Оксану Ярославівну ТИМОФІЙЧУК** та музичного керівника **Юлію Леонідівну ЧУПІК**.

*Хай прекрасним цвітом шлях життя рясніє,
Справджуться завжди заповітні мрії.
Хай палають в серці почуття високі,
А доля дарує повні щастям роки.*

Працівники відділу освіти Тернопільської РДА та районного методичного кабінету вітають з днем народження інженера **Андрія Миколайовича СКОРОГО**.

*На довгий вік, на многії літа,
На шану від людей, тепло родинне,
Стелися доле, крізь усе життя
Лише добром для доброї людини.*

Коллектив Скоморохівської ЗОШ І-ІІ ступенів щиро вітає з днем народження заступника директора з НВР, вчителя німецької мови **Олену Володимирівну БЛИЗНЮК**.

*В святковий день прийміть вітання
Та найщиріші побажання:
Здоров'я, щастя та добра,
Наснаги, успіхів, тепла.
І повсякденно, повсякчас
Хай буде все у вас гаразд!*

Педагогічний колектив НВК "Мишковецька ЗОШ І-ІІІ ст. - ДНЗ" щиро вітає з днем народження вчителя початкових класів **Марію Зенонівну МИТУЛИНСЬКУ**, вчительку біології Віру Ігорівну ДЗЮБКА, вчительку української мови та літератури **Наталю Степанівну АРХІТКА**, вчительку української мови та літератури **Олександрю Богданівну БЕЗПАЛЬОК**.

*Хай постійний успіх, радість і достаток
Сипляться до вас, немов вишневі цвіти,
Хай життєвий досвід творить з буднів свята,
Господь дарує довгих-довгих літ!*

Коллектив Великоберезовицької селищної ради, члени виконавчого комітету, депутати щиро вітають з 30-річчям рахівника селищної ради **Наталію Миколаївну КАЛИНКУ** та з днем народження депутата селищної ради **Ірину Володимирівну ВАВРИНЮК**.

*Хай доля вам щастя багато дає,
Зозуля сто років життя накує.
Достатку — у будні, в свята —
подарунків,
Гарних подій, доброти, поцілунків!*

Коллектив Байковецької сільської ради, члени виконавчого комітету, депутатський корпус вітають з днем народження сільського голову **Анатолія Заважу Василюка**.

*Нехай завжди Вам сміхається доля,
Несуть тільки радість з собою роки,
Хай щастя й здоров'я не зрадить ніколи,
Хай збуваються мрії, бажання й думки.*

Оголошення

Петриківська сільська рада має намір провести громадські слухання містобудівної документації «Детальний план території земельної ділянки **Пліса А.В.** для будівництва та обслуговування індивідуального житлового будинку, господарських будівель та споруд у с. Петриків Тернопільського району Тернопільської області площею 0,1720 га (к.ад. номер 6125286700:01:001:3250)».

Громадські слухання відбудуться 17 травня 2018 року о 17 год. у приміщенні сільської ради села Петриків. Пропозицій та зауважень до містобудівної документації подають до Петриківської сільської ради з 9:00 по 16:00 за адресою: с. Петриків, 118А.

Актуально

Скажи насильству «СТОП»!

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (далі – Закон) від 07.12.2017 № 2229-VIII визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства.

Домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь. Тобто, Закон розрізняє чотири види домашнього насильства: фізичне, психологічне, економічне, сексуальне.

Першим проявом фізичного є вербальне насильство, проявом якого є агресивна поведінка особи, що супроводжується погрозами, лайкою, голосними криками чи залякуванням. Через деякий час словесна агресія переростає у стадію фізичної (сексуальної). Причини такої поведінки можуть бути різноманітними, але мовчати – не вихід, потрібно протистояти насильству.

- У випадку проявів насильства потрібно звернутися за допомогою:
- 1) до дільничного інспектора поліції;
  - 2) до кримінальної поліції у справах дітей;
  - 3) до Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
  - 4) до уповноваженої сім'ї та молоді районної, міської чи обласної державної адміністрації;
  - 5) до громадських організацій, які надають допомогу постраждалим від насильства.

Оголошення

Петриківська сільська рада має намір провести громадські слухання містобудівної документації «Детальний план території земельної ділянки **Пліса А.В.** для будівництва та обслуговування індивідуального житлового будинку, господарських будівель та споруд у с. Петриків Тернопільського району Тернопільської області площею 0,1000 га (к.ад.номер 6125286700:02:001:0277)».

Громадські слухання відбудуться 17 травня 2018 року о 17:00 у приміщенні сільської ради села Петриків. Пропозицій та зауважень до містобудівної документації подають до Петриківської сільської ради з 9:00 по 16:00 за адресою: с. Петриків, 118А.

До уваги власників автотранспорту!

Байковецька сільська рада (організатор перевезень) оголошує конкурс на право здійснювати перевезення пасажирів на міському автобусному маршруті загального користування в звичайному режимі руху.

Перелік об'єкта конкурсу

№ рейсів, № м-ту	Назва маршруту	Протяжність м-ту (км)	Час відправлення з пунктів		К-сть оборотних рейсів	Мін. к-сть автобусів	Періодичність виконання
			поч.	кінець			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Масив Русанівка – масив Сонячний	7,9	6-30	19-10	6	2	Понеділок - субота

Умови конкурсу

Конкурс на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування проводиться відповідно до Закону України «Про автомобільний транспорт» та Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2008 року №1081 (зі змінами), Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 року №176 (зі змінами).

Для забезпечення належної якості та безпеки перевезення пасажирів на автобусних маршрутах, згідно з Порядком визначення класу комфортності автобусів, сфери їхнього використання за видами сполучень та режимів руху, затвердженого наказом Мінтрансв'язу України від 12 квітня 2007 року № 285, на маршрутах протяжністю до 150 км допускається використання автобусів категорій М2 (повна маса до 5 т) та М3 (повна маса більше 5 т). Клас автобусів: на міських маршрутах І, ІІ, ІІІ.

Обов'язкове надання в якості конкурсної пропозиції на об'єкт конкурсу, що містить міські маршрути, щодня одного транспортного засобу, пристосованого для перевезення осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Наявність у перевізника — претендента необхідної кількості резервного рухомого складу відповідної місткості згідно з підпунктом 4 п.12 Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2008 року № 1081 (зі змінами).

Забезпечення громадян соціальних нормативів у сфері транспортного обслуговування пасажирів. Забезпечення державних пільгових категорій згідно з чинним законодавством. Забезпечення виконання вимог чинного законодавства, що регулює роботу автомобільного транспорту. Дотримання трудового законодавства України, забезпечення належних умов праці.

Документи для участі у конкурсі приймаються у закритому конверті з позначкою № 1 та конверті з позначкою № 2, який містить документи з інформацією про те, на який об'єкт конкурсу надає документи перевізник – претендент.

Документи приймаються до 02 травня 2018 року включно (крім вихідних днів) з 9 год. по 16 год. за адресою: Тернопільська область, Тернопільський район, с.Байківці, вул. Січових Стрільців, 41 у відділі житлово-комунального господарства, транспорту, зв'язку та благоустрою.

Конкурс відбудеться 17 травня 2018 року о 11 год. в залі засідань будинку культури с. Байківці.

Футбол | Чемпіонат Тернопільської області

У чемпіона — п'ятеро новачків

Чинний чемпіон Тернопільщини з футболу «Агрон-ОТГ» із Великих Гаїв (на фото) провів попередню заявку на новий футбольний сезон 2018-го року. До неї потрапили 13 гравців, серед яких п'ятеро дебютантів, інформує офіційний сайт Федерації футболу Тернопільської області.

Найзірковішим новачком чемпіона Тернопільської області є 22-річний Артур ДОПІ. Він провів три півні у складі першолігового футбольного клубу «Тернопіль», а сезон-2017/18 розпочав у другій лізі у складі тернопільських муніципалів. Після того, як команда знялася зі змагань, продовжив виступи в іншій професійній команді — «Ниві» з Тернополя. Однак, зігравши сім матчів за «Ниву», був відзаявлений. Загалом у його кар'єрі 57

матчів та два забиті голи у чемпіонаті України серед професіоналів і два поєдинки в Кубку України. Артур Дорі — універсал, може зіграти в нападі (основна позиція), однак у змаганні його виступає на позиції центрального захисника, де він з успіхом діяв.

Іще два новачки мають досвід виступів на професійному рівні, але було це доволі давно. Так, 33-річний центральний оборонець Сергій ЛУК'ЯНОВ у 2003-му виступав у складі друголігової тернопільської «Ниви». Однак зіграв лише сім матчів (349 хвилин). Він також виступав за волочиський «Збруч», у складі якого кілька разів був чемпіоном Хмельницької області. Останні два сезони захищав кольори іншої команди з Хмельниччини — «Слuch» із Старокостянтинова.

26-річний голкіпер Руслан МАЗУР п'ять сезонів перебував в обомбі тернопільській «Ниві», однак останнім голкіпером команди так і не став, зігравши за цей період усього 15 поєдинків. Далі в його кар'єрі було кілька аматорських команд Тернопільської області — «Колос» (Бучач), ФСК «Чортків», «Агрон-ОТГ» (Великі Гаї), а в сезоні-2017 Руслан був основним голкіпером зборівського «Колоса» (13 матчів в обласному чемпіонаті).

21-річний півзахисник Роман АНДРІЄШИН, незважаючи на свій моло-

дий вік, уже встиг пограти за тернопільську «Ниву» (2016-го), коли вона мала аматорський статус, «Поділля» (Великі Гаї), а також захищав кольори «Тепловики» з Івано-Франківська, провівши за франківців 20 поєдинків, у яких відзначився забитим голам.

22-річний фланговий півзахисник Тарас СЕМЕНЕЦЬ свого часу був заявлений за футбольний клуб «Тернопіль», коли він виступав у другій лізі чемпіонату України, однак жодного поєдинку за цю команду не зіграв. Тарас більше відомий виступами у ФК «Бережани», у складі якого в останньому чемпіонаті Тернопільщини провів 10 поєдинків, відзначившись трьома голами.

До слова, у складі чемпіонів Тернопільської області вже немає багатьох футболістів, котрі кували перемоги минулого сезону. Найбільше видозмінилася воротарська лінія та оборона. Так, більше не є гравцями «Агрона-ОТГ» воротарі Андрій Северин (перебуває в рандшуванні ФК «Козова») і Станіслав Горнік, досвідчені оборонці Віктор Ковальчук (ФК «Бережани») і Ростислав Ціх. Також покинули великогаївську команду Автанділ Гвіанідзе («Поділля» Васильківці, Гусятинський район), Дмитро Марценюк (ФК «Бережани»), Дмитро Коротюк, Володимир Оніщук, Дмитро Русанюк, Назар Хавтур.

Футбол | Масштабний проект

У Великих Гаїях буде центр активних видів спорту

За програмою секторальної підтримки за напрямком сільський розвиток, що реалізується за кошти Євросоюзу, Тернопільщина виграла проект на будівництво мультифункціонального центру активних видів спорту у Великих Гаїях Тернопільського району. Він міститиме сучасний критий спортивний комплекс, стандартних розмірів футбольне поле зі штучною травою та два менших спортивних майданчики. Вартість робіт — понад 16 млн грн, з яких держава обіцяє надати близько 12 млн. Наразі тривають роботи з виготовлення проектно-кошторисної документації з деталізацією кожного об'єкта та виділення землі під будову.

«Вже давно в нас була ідея, щоби на місці, де свого часу розташовувалася заміська навчально-тренувальна база тернопільської «Ниви» у Великих Гаїях, створити академію футболу для нашої громади і Тернопільської області загалом. Коли ми розпочали піти ще цей задул у життя, виявилось, що розпочали піти ще далі. Тобто створити центр, який буде пристосований для багатьох видів спорту, зокрема, ігрових. Найперше, що ми хочемо зробити, — спортивний комплекс із трибунами на 800 глядачів з дотриманням усіх міжнародних стандартів. Поруч майже дві штучні футбольні поля — одне повнорозмірне і два менших. Футбол буде зрештою деталізацією проекту, можна говорити, скільки часу потрібно на його реалізацію. Це може бути рік-два, а найоптимістичнішими прогнозами, об'єкт можуть завершити і до нового року», — зазначив у коментарі газеті «Номер один» голова Великогаївської об'єднаної територіальної громади Олександр Гоханін.

Він підписав Готманський лист, у якому зобов'язується для реалізації цього проекту відшукати 5,6 млн грн співфінансування. Для розбудови спортивної інфраструктури громада готова надати близько 5 гектарів землі. Якщо вдасться реалізувати цей масштабний проект, він стане центром спортивного життя Тернопільщини. Нашій області терміново потрібне повноцінне футбольне поле зі штучною травою, адже в зимово-весняний період командам ніде проводити контрольні матчі. Подібне поле на Тернопільщині одне — в Синьковій Заліщицького району. А це аж за 140 кілометрів від Тернополя!

Спорт | Молоді і перспективні

Майбутні зірки світового футболу

Продовження. Початок — у попередньому номері «Подільського слова».

Тімо ВЕРНЕР, «Лейпциг», 22 роки.

Уродженець Штутгарта і вихованець однойменного клубу у віці 17-ти років і 180-ти днів став наймолодшим дебютантом в історії бундеслиги. А незабаром — і наймолодшим футболістом в історії бундеслиги, відігравши 50 матчів у турнірі. Тімо грав у нападі разом із українцем Артемом Кравцем, але справи в нього не склалися. Після пониження «Штутгарта» в класі талановитого форварда з 9-ма голами за два сезони продали «Лейпцигу», де його розвиток пішов семимильними кроками, і Вернер, як і його нова команда, став відомим на весь світ. Минулого літа, наприклад, Тімо став одним із трьох найкращих бомбардирів Кубка Конфедерацій.

Кіліан МБАПЕ, «ПСЖ», 19 років.

Кіліан Мбапе (на фото) — зі спортивної родини. Батько-камерунець займався футболом і працював тренером, мама-американка грала в гандбол. Їх син володіє безперечним талантом і обов'язково підкорить світ футболу. Монако побив рекордів, де він наймолодший футболіст. Монако в історії чемпіонатів Франції, автор забитого гола монегасків (побив рекорд Тьєрі Анрі, який тримався 21 рік), дебютант національної збірної Франції за понад шість десятиліть. Він — ураган на полі. Блискавично врівався у світ футболу і привернув до себе увагу.

Швидкий, технічний, володіє футбольним інтелектом і гольовим чутьям. Технічний, володіє футбольним інтелектом і гольовим чутьям. Минулого сезону, у 18 років, він зіграв 44 матчі всіх турнірів, забив 26 голів і зробив 14 результативних передач. Зокрема, шість голів у Лізі чемпіонів. Улітку за ним полювали грошовиті топ-клуби. Мбапе знайшов у собі сміливість двічі відмовити мадридському «Реалу», де міг би грати з кумиром дитинства Крістіану Роналду під керівництвом легендарного французького француза Зінедіна Зідана. У підсумку Кіліан переміг у «ПСЖ», французи: «Неодержима хлопця мріє за парижан». Там він об'єднався з бразильцем Неймаром, з яким створює вбивчий тандем.

Далі буде...

Спортивний калейдоскоп

Честь Тернопільської області у 25-му чемпіонаті України з армспорту серед дорослих у Немирові Вінницької області захищали спортсмени КУТОР «Тернопільської обласної ДЮСШ із літніх видів спорту» (директор Олександр Петренко). Вони показали відмінні результати: 1-ше місце — майстер спорту Олег Петренко (права рука), 2-ге місце — ліва рука, 85 кг; 2-ге місце — майстер спорту Ігор Пасека (ліва рука) та 4-те місце — права рука, 90 кг, повідомили в управлінні фізичної культури та спорту Тернопільської ОДА. У загальнокомандному заліку спортсмени Тернопільщини посіли 5-ту сходинку. За підсумками чемпіонату сформована національна збірна України, до якої увійшли наші спортсмени. 3 26-го травня до 3-го червня «синьо-жовті» візьмуть участь у чемпіонаті Європи з армспорту в столиці Болгарії, Софії. Готував команду до змагань тренер-викладач «Тернопільського обласного ДЮСШ із літніх видів спорту», абсолютний чемпіон світу, заслужений майстер спорту України Андрій Пушкар.

Попередню згоду на участь у чемпіонаті 2018-го року дали 26 команд. Якщо ця цифра збережеться, то аматорський футбол на Тернопільщині за кількістю учасників може вийти на якісно новий рівень.

Востаннє така потужна географія обласного чемпіонату спостерігалася в перші 4 сезони незалежності України, коли за медалі обласної першості змагалися від 29 до 33 команд. До вищої ліги увійшли «Агрон-ОТГ» (Великі Гаї, Тернопільський р-н), «ДСО-Поділля» (Тернопільський р-н), «Кристал» (Чортків), «Бережани», «Колос» (Зборів), «Дністер» (Заліщиці), «Козова», «Збруч» (Підволочиськ), «Вишневець-1», «Тернопіль». До південної групи першої ліги потрапили «Скала-Айва» (Скала-Подільська), «Трибуна» (Бучач), «Колос» (Бучач), «Юність» (Монастирський р-н), «Підгайці», «Вигнанка» (Чортківщина), «Мельниця-Подільська» (Борщівщина). Північну групу першої ліги склали «Копичинці», «Шумськ», «Тернопіль-Педленець», «Збараж», «Тривалети» (Кременець), «Арсенал» (Кременецький р-н), «Вишневець-2», «Зоря» (Хоростків).

Команди першої ліги чемпіонату Тернопільської області гратимуть у два кола, а потім перша і друга четвірки кожної із груп об'єднаються і визначатимуть місця з 1-го по 8-ме і з 9-го по 16-те з так званими «золотими» очками. На другому етапі команди гратимуть у два кола з колективами, з якими не зустрічалися на попередньому етапі. Старт нового футбольного сезону на Тернопільщині заплановано на неділю, 22-го квітня. До слова, поділ на ліги і групи не остаточний, кінцевий формат змагань стане відомий, коли команди змагаться за заяву, участь і сплатять вступний внесок — 6 тис. грн для колективів вищої ліги та 4 тис. грн — першої.

У рамках 21-го туру другої ліги України тернопільська «Нива» поступилася на виїзді вінницькій «Ниві» з рахунком 0:1. Долю протистояння вирішив гол капітана вінницького клубу Ігоря Мавренка, який після кутового відправив м'яч у сітку воріт. Наступний матч тернополяни зіграють 15-го квітня на виїзді проти чернівецької «Буковини».

Все буде смачно

Найсмачніші супи з куркою

Ароматний суп з копченою куркою і плавленим сирком

Інгредієнти:

копчене стегно - 300 гр;
плавлений сир - 3 ст. л.;
морква - 3 шт.;
морква - 1 шт.;
ріпчаста цибуля - 1 шт.;
зелень кропу, сіль і спеції - за смаком.

Приготування. Зварити стегенце, м'ясо нарізати кубиками і знову покласти в бульйон. Додати нарізану моркву. Ріпчасту цибулю обсмажити до золотистого кольору, плавлений сир потерти на крупній тертці. Висипати в суп. Варити на маленькому вогні хвилини 15-20. Перед подачею на стіл посипати дрібно нарізаною зеленню.

Гороховий суп з куркою і грибами

Інгредієнти:

кураче філе - 300 гр;
гриби - 150 гр;
горох - 0,5 скл. (замочити на ніч);

картопля - 2 шт.;
морква - 1 шт.;
цибуля - 1 шт.;
гірчиця - 1 ч. л.;
зелень, сіль і спеції - за смаком.

Приготування. Горох разом з курячим філе варити в підсоленій воді з картоплею 30. М'ясо нарізати невеликими шматочками. Картоплю нарізати кубиками, варити ще хвилини 15. Моркву натерти на тертці, ріпчасту цибулю нарізати маленькими кубиками, обсмажити до золотистого кольору, додати гриби і гірчицю, тушувати в бульйоні на маленькому вогні хвилини 5. Додати в бульйон. Варити суп ще 10 хвилин. Перед подачею на стіл посипати зеленню.

«Харчо» з куркою

Інгредієнти:

курача грудинка - 300 гр;
морква - 1 шт.;
цибуля - 1 шт.;
рис - 100 гр;
часник - 3 зубці;

томатна паста - 2 ст. л.;
зелень, сіль і спеції - за смаком.

Приготування. Курячу грудинку нарізати на шматочки. Рис відварити разом з картоплею у підсоленій воді. Моркву натерти на крупній тертці, цибулю нарізати морквою кубиками, обсмажити, додати томатну пасту, подрібнений часник, дрібно нарізану зелень і трохи потушувати. Додати в суп. Перед подачею на стіл посипати зеленню.

Курячий суп з сирними галушками і зеленим горошком

Інгредієнти:

курача грудинка - 300 гр;
морква - 1 шт.;
картопля - 3 шт.;
зелений горошок - невелика жменя;
цибуля - 1 шт.;
сир - 50 гр;
яйце - 1 шт.;
борошно - 4 ст. л.;
сіль і спеції - за смаком.

Приготування. Зварити бульйон з курячої грудинки, порізати її на шматочки. Картоплю нарізати кубиками, зварити в бульйоні.

Обсмажити дрібно нарізану цибулю і натерту на тертці моркву. Додати в суп, варити до готовності.

Зробити сирні галушки: сир натерти на дрібній тертці, додати яйце, перемішати і поступово додати борошно невеликими порціями. Зробити невеликі кульки. Викласти їх разом із зеленим горошком в суп і варити ще хвилини 10.

Курячий суп з яєчними млинцями

Інгредієнти:

курача грудинка - 300 гр;
яйця - 3 шт.;
морква - 1 шт.;
цибуля - 1 шт.;
картопля - 2 шт.;
сіль і спеції - за смаком.

Приготування. Зварити бульйон з курячої грудинки, нарізати її невеликими шматочками. Додати в суп картоплю, нарізану кубиками.

Моркву натерти на крупній тертці, цибулю нарізати маленькими кубиками, обсмажити. Додати в суп і варити хвилини 15.

Яйця збити з невеликою кількістю солі і перцю. Обсмажити з двох боків, як млинці (розраховують 3 яйця - три млинці).

Посипати подрібненою зеленню і подавати до столу.

Смачного!

XIII
АКЦІЯ2-22 КВІТНЯ
2018ЗБІРАЄМО КОШТИ НА
МЕДИЧНЕ ОБЛАДНАННЯ
ДІТЯМ З ВАДАМИ СЛУХУР/р 2600501306399
в Київському відділенні
Центральної Філії
ПАТ «Кредобанк»,
МФО 325365,
ЄДРПОУ 34354227.Найменування платежу:
«Благодійний внесок.
Тернопільська область»

На зібрані кошти буде закуплено спеціальне медичне обладнання для обласної дитячої лікарні

ТЕРНА
КРЕДИТНА СПІЛКА
terna.ua

КРЕДИТИ

Тернопіль,
вул. Коперніка, 3, оф. 23
(097) 222-7777, (0352) 52-88-22

Ліц. №17ЕХ-17 від 18.04.2017 №2344КУ вид. НКДРСРФП

Куплю
ЗЕМЛЮ,
ГОРОДИНадаємо юридичну допомогу
в переоформленні
документів на землю:
спадщина; сертифікати;
приватизація городів

тел. 096 261 31 28

Дитячий майданчик

Лабіринт

ВСЕ В ЛІСІ СТВІБАЄ

Навесні ми пішли до лісу. Зійшло сонце, подихнув легенький вітерець, і всі дерева в лісі заспівали. Береза співала ніжну пісню. Слухаючи її, хотілось підійти до білокорої красуні й обняти її. Дуб співав мужню пісню. Коли ми слухали її, нам хотілось бути сильними, відважними. Верба, що схилилась над ставком, співала задумливу пісню. Подумали, що настає осінь і листячко з дерев осиплеться. Горобина співала тривожну пісню. Від цієї пісні до нас прилинула думка про темну ніч і бурхливу грозу, від якої гнеться точка горобина, німов шукаючи захисту. Якось гнітяться понуки ми в лісі.

Василь Сухомлинський

Забавлянки

Світи, світи, сонечко,
Промінцем у віконечко.
Світи веселіше -
Буде нам тепліше.

Купалися ластів'ята
Та в чару-водиці,
Щоб були ми білотілі
Та ще й білолиці.

Ой, ти півник-співунець,
Червонястий гребінець.
В тебе голосочок —
Золотий дзвіночок.

Знайди відмінності

Веснянка

Прилинь, прилинь, хмаронько,
із неба

Прилинь, прилинь, хмаронько,
із неба
І дай дощу, бо нам дуже
треба.

Нехай дощик рясенько
полие,
Всю травичку щедренько
обміє,

І дерева та куці в лісочку,
І у наших зеленім садочку.
Дай водиці для моєї землиці,
А з врожаєм будуть земляниці.
Дощик, дощик, щедро поливай,
Щоб багатий був наш рідний край.

